

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки і права

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

(підпис)

Олег ШЕРЕМЕТ

(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2025 р.

«До захисту допущено»

В. о. завідувача кафедри

(підпис)

Юлія ЛЕВЧЕНКО

(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 051 «Економіка»

(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Економіка та правове забезпечення бізнесу»

на тему: «Економіко-правові основи підвищення ефективності

використання основних засобів підприємства»

Виконала здобувачка IV курсу групи ПЕ-4-2

Погоріла Марина Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник Відоменко Оксана Іванівна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Консультант Оксана КРАМАРЕНКО

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Рецензент Ольга ПЕТУХОВА

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Я як здобувачка Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувачка _____

(підпис)

Київ – 2025 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут	Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра	Економіки і права
Освітній ступінь	Бакалавр
Спеціальність	051 «Економіка» (шифр і назва)
Освітньо-професійна програма	«Економіка та правове забезпечення бізнесу» (назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о.завідувача кафедри економіки і права

Юлія ЛЕВЧЕНКО

«01» листопада 2024 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Погорілої Марини Сергіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Економіко-правові основи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства»

керівник роботи: Відоменко Оксана Іванівна, канд.екон.наук, доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «01» листопада 2024 року № 928-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 02.06.2025 року

3. Вихідні дані до роботи: підручники, законодавчі та нормативні акти України, фінансова звітність за 2022-2024 рр. ПрАТ «Карлсберг Україна», мережа Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Розділ 1. Теоретико-методичні засади дослідження ефективності використання основних засобів підприємства. 1.1.Економічна сутність та значення основних засобів. 1.2. Класифікація основних засобів. 1.3.Методичні підходи до оцінки основних засобів та ефективності їх використання. 1.4.Правове регулювання використання основних засобів. Розділ 2. Аналіз фінансово-господарської діяльності та ефективності використання основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна». 2.1.Історія створення та загальна характеристика діяльності підприємства. 2.2.Аналіз ефективності господарської діяльності підприємства. 2.3.Оцінка фінансового стану підприємства та його фінансових результатів. 2.4.Діагностика основних засобів на підприємстві та ефективність їх використання. 2.5.Правове регулювання діяльності ПрАТ «Карлсберг Україна». Розділ 3.Шляхи підвищення використання основних засобів на ПрАТ «Карлсберг Україна». 3.1.Напрями вдосконалення використання основних засобів на підприємстві. 3.2.Економічне обґрунтування впровадження нової автоматизованої лінії розливу пляшок. 3.3.Оцінка економічної ефективності проекту та його вплив на результати діяльності підприємства

5. Перелік графічного матеріалу

містить 34 табл., 12 рис., та 12 формул

6. Консультанти розділів роботи

Підрозділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1.5	Крамаренко О.М., ст.викладач	01.11.24	01.11.24
2.5	Крамаренко О.М., ст.викладач	01.11.24	01.11.24

7. Дата видачі завдання 01 листопада 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	01.03.2025 р.	виконано
2	Написання розділу 1	15.04.2025 р.	виконано
3	Робота над розділом 2	12.05.2025 р.	виконано
4	Підготовка розділу 3	19.05.2025 р.	виконано
5	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, презентації. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	до 02.06.2025 р.	виконано
6	Попередній захист кваліфікаційної роботи	27.05.2025 р.	виконано
7	Проходження перевірки на антиплагіат	до 08.06.2025 р.	виконано
8	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри	02.06.2025 р.	виконано
9	Отримання зовнішньої рецензії, оформлення необхідних документів для захисту	до 08.06.2025 р.	виконано
10	Захист кваліфікаційної роботи	12.06.2025 р.	виконано

Здобувач

(підпис)

Марина ПОГОРІЛА

(Ім'я та прізвище)

Керівник роботи

(підпис)

Оксана ВІДОМЕНКО

(Ім'я та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Погоріла М. С. Економіко-правові основи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. Київ. НУХТ 2025.

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретико-методичні засади ефективності використання основних засобів підприємства, а саме: економічну сутність та значення основних засобів, їх класифікацію, методичні підходи до оцінки основних засобів та ефективності їх використання та правове регулювання використання основних засобів.

Проаналізовано фінансово-господарську діяльність, проведено аналіз ефективності використання основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна», розглянуто його історію створення та загальну характеристику, проаналізовано ефективність господарської діяльності, оцінено фінансовий стан підприємства та його фінансові результати, проаналізовано правове регулювання досліджуваного підприємства.

Запропоновано напрями підвищення ефективності використання основних засобів, обґрунтовано вплив запропонованого заходу на основні показники діяльності підприємства.

Кваліфікаційна робота викладена на 114 сторінках комп'ютерного тексту. Складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Ключові слова: основні засоби, ефективність використання, господарська діяльність, правове регулювання, економічна ефективність.

ANNOTATION

Pohorila M. S. Economic and legal foundations of increasing the efficiency of using fixed assets of an enterprise. Kyiv. NUHT 2025.

The qualification paper explores the theoretical and methodological foundations of improving the efficiency of enterprise fixed asset utilization. In particular, it examines the economic essence and significance of fixed assets, their classification, methodological approaches to evaluating fixed assets and their utilization efficiency, as well as the legal regulation of their use.

The study includes an analysis of the financial and economic activities of PJSC “Carlsberg Ukraine”, reviews the history of the company’s establishment, provides a general description of its operations, assesses the efficiency of economic performance, evaluates the financial condition and results, and analyzes the legal regulation of the enterprise's activity.

The paper proposes directions for enhancing the efficiency of fixed asset utilization and substantiates the impact of the suggested measures on the enterprise's key performance indicators.

The qualification work is presented on 114 pages of computer text. It consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of sources and appendices.

Key words: fixed assets, utilization efficiency, economic activity, legal regulation, economic efficiency.

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Економічна сутність та значення основних засобів	10
1.2. Класифікація основних засобів.....	14
1.3. Методичні підходи до оцінки основних засобів та ефективності їх використання	18
1.4. Правове регулювання використання основних засобів.....	22
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПрАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА»	31
2.1. Історія створення та загальна характеристика діяльності підприємства	31
2.2. Аналіз ефективності господарської діяльності підприємства.....	33
2.3. Оцінка фінансового стану підприємства та його фінансових результатів	51
2.4. Діагностика основних засобів підприємства та ефективності їх використання	59
2.5. Правове регулювання діяльності ПрАТ «Карлсберг Україна»	67
Висновки до розділу 2	72
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПрАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА»	74
3.1. Напрями вдосконалення використання основних засобів на підприємстві	74
3.2. Економічне обґрунтування впровадження нової автоматизованої лінії розливу пляшок	78
3.3. Оцінка економічної ефективності проєкту та його вплив на результати діяльності підприємства	83
Висновки до розділу 3	89
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	96
ДОДАТКИ	101

ВСТУП

На сьогоднішній день у сучасному висококонкурентному та динамічному економічному світі ефективне використання ресурсів підприємства є ключовим фактором успіху. Серед усіх ресурсів основні засоби займають особливе місце, адже вони формують матеріальну основу виробничого процесу та визначають технологічний рівень підприємства.

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що ефективність використання основних засобів є важливим резервом підвищення конкурентоспроможності підприємства. Ефективне управління основними засобами може принести значний економічний ефект з точки зору зниження собівартості продукції, збільшення обсягів виробництва та підвищення якості продукції.

Багато науковців досліджували ефективність використання основних засобів на підприємстві. Деякі з найвідоміших авторів: А. Сміт, Д. Рікардо, К. Маркс, П. В. Круш, О. В. Клименко, В. І. Подвігіна, В. О. Гулевич.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження та підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.

Виходячи зі сформульованої мети, у роботі було поставлено та вирішено наступні **завдання**:

- розкрито економічну сутність основних засобів;
- проаналізовано класифікацію основних засобів;
- охарактеризовано методи оцінки ефективності використання основних засобів;
- оцінено господарську діяльність ПрАТ «Карлсберг Україна»;
- запропоновано шляхи підвищення ефективності використання основних засобів.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних підходів і практичних питань щодо ефективності використання основних засобів на підприємстві.

Об'єктом дослідження є діяльність підприємство харчової промисловості «Карлсберг Україна».

Досягнення поставленої мети зумовило застосування таких **методів дослідження**: системно-аналітичного – для теоретичного узагальнення наукових концепцій, розробок і пропозицій з досліджуваної проблеми; статистико-економічного – для дослідження сучасного стану, динаміки та тенденцій господарської діяльності підприємства; графічного – для наочного відображення тенденцій розвитку підприємства; аналізу і синтезу – для деталізації об'єкта дослідження; абстрактно-логічного – для формулювання висновків дослідження.

Практична значущість отриманих результатів. Заходи запропоновані для впровадження на підприємстві в подальшому можуть покращити ефективність використання основних засобів та підвищити конкурентоспроможність підприємства.

Інформаційну базу роботи склали підручники, навчальні посібники з економіки, наукові статті, нормативно-правові акти, а також фінансова звітність підприємства, по якому проводився аналіз.

Результати кваліфікаційного дослідження пройшли апробацію на наступних конференціях:

- 91-й Міжнародній науковій конференції молодих учених, аспірантів і студентів «Підвищення ефективності діяльності підприємств харчової та переробної галузей АПК» (м. Київ, 23–24 листоп. 2022 р.);

- XX Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми управління підприємствами в сучасних умовах» (м. Київ, 21-22 листоп. 2024 р.);

- XIII Всеукраїнській науково-практичній конференції "Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті" (м. Київ, 7- 25 квіт. 2025 р.).

Структура та обсяг. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел та додатків. Основну частину роботи викладено на 95 стор., містить 34 табл., 12 рис. та 12 формул. Список використаних джерел нараховує 47 найменувань, викладених на 5 стор. Додатки розміщені на 12 стор.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та значення основних засобів

Під час здійснення господарської діяльності підприємства використовують різні активи, серед яких важливе місце займають основні засоби. Вони становлять матеріальну базу для здійснення господарської діяльності, впливають на ефективність використання ресурсів та фінансові результати.

У сучасних умовах стрімкого науково-технічного прогресу важко уявити виробничий процес без належного рівня оснащення основними засобами. Високотехнологічне обладнання, сучасні машини, транспортні засоби, будівлі й інженерні споруди – усе це є невід’ємною складовою ефективною та конкурентоспроможною економіки. Без достатнього і якісного фонду основних засобів підприємства втрачають здатність до інноваційного оновлення, знижується продуктивність праці, а отже – й економічна ефективність загалом [49].

Економічна сутність основних засобів полягає у їх здатності передавати свою вартість на виготовлену продукцію (роботи, послуги) поступово, протягом тривалого періоду експлуатації.

У правовому полі України термін «основні засоби» закріплено в Національному положенні (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 №92 [6], Податковому кодексі України [7] та в Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16) «Основні засоби» [8].

У сучасних працях вчених існує доволі багато точок зору щодо трактування поняття «основні засоби», деякі з них наведено у табл. 1.1.

Поняття «основні засоби» в економічній літературі

Джерело	Визначення
Круш П. В., Клименко О. В., Подвігіна В. І., Гулевич В. О. [1, ст.20]	Основні засоби – це такі засоби виробництва, які відносяться до засобів праці, беруть участь у виробничому процесі тривалий час (більше одного року та одного виробничого циклу), переносять свою вартість на собівартість виробленої за їх допомогою продукції частинами, у міру зношування, зберігають натуральну форму та можуть відновлюватися як повністю (реновація), так і частково (ремонт).
Туренко А. М., Дмитрієв І. А., Іванілов О. С., Шевченко І. Ю. [2, ст.225]	Основні засоби – засоби праці виробничого і невиробничого призначення, які беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох циклів, зберігаючи свою натуральну форму та переносять свою вартість на вартість готової продукції певними частинами шляхом амортизаційних відрахувань.
Томілін О.О., Тютюнник Ю.М., Бражник Л.В., Дроботя Я.А. [3 ст. 63]	Основні засоби – матеріальні цінності, що використовуються підприємством понад один календарний рік із дня введення їх в експлуатацію.
Волошин О., Галайко Н. [4 ст. 64]	Основні фонди – засоби праці, які мають вартість і функціонують у виробництві тривалий час у своїй незмінній споживчій формі, а їх вартість переноситься конкретною працею на вартість продукції, що виготовляється частинами в міру спрацювання.
Колпаченко Н. М., Сайчук Ю. А., Аветісян В. К., Бантковський В. А., Маніло В. Л. [5 ст. 82]	Основні фонди – це засоби праці, які мають вартість, функціонують у виробничому процесі тривалий час, не змінюючи при цьому своїх форм і розмірів, а свою вартість переносять на вартість готової продукції поступово, шляхом амортизаційних відрахувань.

Джерело: складено автором на основі [1, ст. 20], [2, ст.225], [3, ст.63], [4 ст. 64], [5 ст. 82]

У наведених визначеннях в табл. 1.1 простежуються кілька спільних ключових ознак:

- у всіх визначеннях зазначається, що йдеться саме про засоби праці;
- кожне визначення вказує на тривалий термін використання;
- усі об'єкти зберігають свою натуральну форму;
- зазначено, що їх вартість переноситься на продукцію частинами.

Розглянемо трактування поняття «основні засоби» відповідно до нормативно-правових актів України (табл. 1.2).

Поняття «Основні засоби» у нормативно-правових актах України

Джерело	Визначення
П(С)БО 7 [6]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, виконання робіт і надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).
Податковий кодекс України [7]	Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 2500 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16) «Основні засоби» [8]	Основні засоби – це матеріальні об'єкти, що їх: а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей; б) використовують, за очікуванням, протягом більше одного періоду.

Джерело: складено автором на основі [6], [7], [8]

Незважаючи на відмінності у формулюваннях понять наведених у табл. 1.2, усі визначення характеризують основні засоби як довгострокові матеріальні активи. Відмінності між визначеннями пов'язані з сферою застосування: бухгалтерський облік, податковий облік або міжнародні стандарти.

Відповідно до поняття, критерії визнання основних засобів [9, с.137]:

- контрольованість;
- матеріальність (мають матеріальну форму);
- призначення (утримуються з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг);
- термін корисного використання (більше одного року);

- можливість достовірної оцінки;
- отримання в майбутньому економічних вигід від використання такого активу.

Згідно з п. 7 П(С)БО 7, одиницею обліку ОЗ є об'єкт основних засобів.

Об'єкт основних засобів – це [6]:

- закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього;
- конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій;
- відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно;
- інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством.

Критерії визначення основних засобів подібні критеріям визначення, які застосовують до всіх активів [10, с. 5].

Об'єкт основних засобів визначається активом, коли [10, с. 5]:

- актив контролюється підприємством внаслідок минулих подій;
- є ймовірність, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, які пов'язані з використанням цього об'єкта;
- його вартість може бути достовірно визначена.

Головною ознакою, за якою основні засоби відрізняються від інших матеріальних активів, є термін їх використання – більше одного року [11, с.23].

Економічна роль основних засобів є надзвичайно важливою для забезпечення ефективного функціонування підприємства та його розвитку. Вони не лише виступають основою матеріально-технічної бази підприємства, без якої неможливо здійснювати певні види економічної діяльності, а й забезпечують безперервність

виробничого процесу. Сучасне й ефективне обладнання сприяє підвищенню якості продукції та зниженню витрат, що забезпечує конкурентні переваги на ринку.

Вартість основних засобів через амортизаційні відрахування входить до собівартості продукції, раціональне управління ними дозволяє оптимізувати витрати підприємства. Також наявність сучасного обладнання сприяє підвищенню продуктивності праці.

Основні засоби є важливим фактором у довгостроковому плануванні розвитку підприємства, адже від їх технічного стану та рівня зносу залежать темпи оновлення виробничих потужностей, впровадження нових технологій та інноваційна діяльність.

Основні засоби не лише забезпечують стабільність вже існуючого виробництва, а й визначають можливості стратегічного зростання підприємства.

1.2. Класифікація основних засобів

Структура та класифікація основних засобів є одним із важливих інструментів ефективного управління виробничим потенціалом підприємства. Розподіл основних засобів за класифікаційними ознаками дозволяє обґрунтовано здійснювати їх облік та контроль ефективності використання.

Знання структури ОЗ є необхідною умовою формування стратегічного підходу до оновлення та модернізації матеріально–технічної бази підприємства.

Основні засоби класифікуються відповідно до Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» (П(С)БО7) [6], Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» (МСБО 16) [8] та Податкового кодексу України [7].

За П(С)БО7 основні засоби класифікуються за такими групами [6]:

- Земельні ділянки.
- Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом.

- Будівлі, споруди та передавальні пристрої.
- Машини та обладнання.
- Транспортні засоби.
- Інструменти, прилади, інвентар (меблі).
- Тварини, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю.
- Багаторічні насадження, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю, а також плодоносні рослини.
- Інші основні засоби.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» (МСБО 16) також охоплює всі наведені вище категорії [8].

Відповідно до Податкового кодексу України основні засоби поділяються на групи для цілей податкового обліку [7]:

1. Група 1 – земельні ділянки.
2. Група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель.
3. Група 3 – будівлі, споруди, передавальні пристрої.
4. Група 4 – машини та обладнання.
5. Група 5 – транспортні засоби.
6. Група 6 – інструменти, прилади, інвентар, меблі.
7. Група 7 – тварини.
8. Група 8 – багаторічні насадження.
9. Група 9 – інші основні засоби.
10. Група 10 – бібліотечні фонди.
11. Група 11 – малоцінні необоротні матеріальні активи.
12. Група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди.
13. Група 13 – природні ресурси.
14. Група 14 - інвентарна тара.
15. Група 15 – предмети прокату.
16. Група 16 – довгострокові біологічні активи.

Порівняємо основні засоби за джерелами класифікації (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Порівняльна таблиця за джерелами класифікації основних засобів

Група	П(С)БО 7	МСБО 16	Податковий кодекс України (ПКУ)
Земельні ділянки	Включено як окрема група	Включено	Група 1
Капітальні витрати на поліпшення земель	Включено (окремо від будівництва)	Включено	Група 2
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	Окрема група	Включено	Група 3
Машини та обладнання	Окрема група	Включено	Група 4
Транспортні засоби	Окрема група	Включено	Група 5
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	Окрема група	Включено	Група 6
Тварини (не пов'язані з с/г діяльністю)	Включено	Включено	Група 7
Багаторічні насадження, плодоносні рослини	Включено (як не пов'язані із с/г діяльністю)	Включено	Група 8
Інші основні засоби	Передбачено окремою категорією	Включено	Група 9
-	-	-	Додаткові групи ПКУ
Бібліотечні фонди	Не передбачено	Не передбачено	Група 10
Малоцінні необоротні матеріальні активи	Не виділяються окремо	Не передбачено	Група 11
Тимчасові (нетитульні споруди)	Не передбачено	Не передбачено	Група 12
Природні ресурси	Не передбачено	Не передбачено	Група 13
Інвентарна тара	Не передбачено	Не передбачено	Група 14
Предмети прокату	Не передбачено	Не передбачено	Група 15
Довгострокові біологічні активи	Не класифікуються як основні засоби	Не передбачено	Група 16

Джерело: складено автором на основі [6], [7], [8]

Окрім загальноприйнятої класифікації основних засобів за П(С)БО, МСБО та Податковим кодексом України, в економічній літературі вони також поділяються за

різними ознаками: за характером використання, за принципом приналежності, стосовно процесу виробництва, за ступенем участі в процесі виробництва та за терміном служби. Розглянемо класифікацію ОЗ, надану в економічній літературі (рис. 1.1).

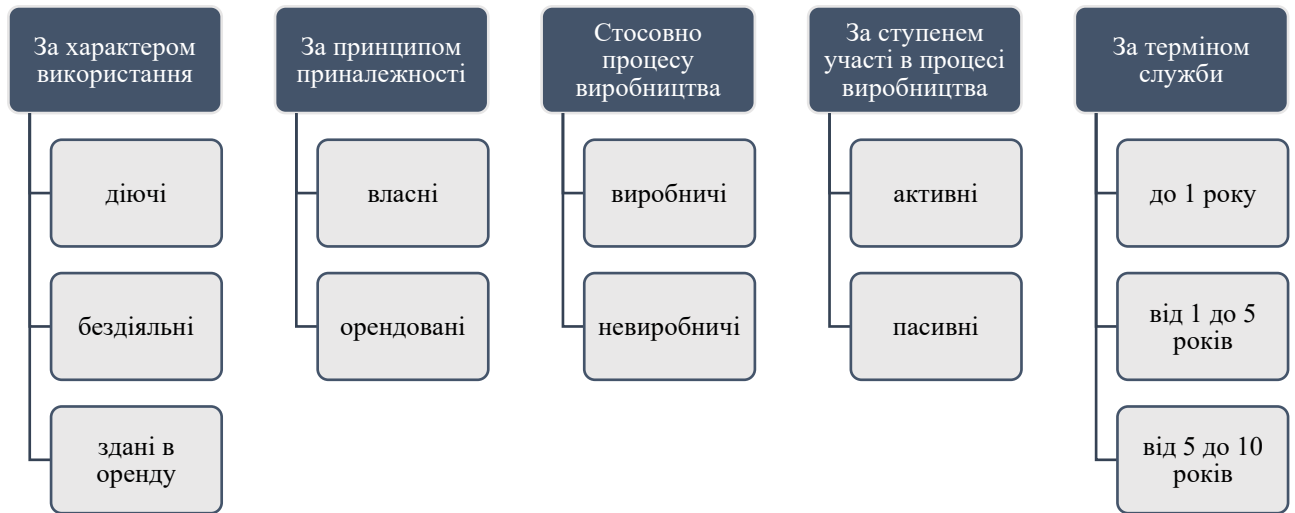

Рис. 1.1. Класифікація основних засобів в економічній літературі

Джерело: складено автором на основі [12, ст.24]

Діючі ОЗ – основні засоби, які активно використовуються у господарській діяльності.

Бездіяльні (законсервовані) - тимчасово не використовуються (наприклад, через сезонність).

Здані в оренду – надані іншим особам на певний строк на умовах договору оренди.

Власні ОЗ – знаходяться у власності підприємства, відображаються на його балансі.

Орендовані ОЗ – використовуються підприємством, але належать іншим фізичним або юридичним особам.

Виробничі ОЗ – безпосередньо беруть участь у виробничому процесі або сприяють його здійсненню (споруди, обладнання, робочі машини), що діють у сфері матеріального виробництва [13, ст. 125].

Невиробничі ОЗ – основні засоби, які не беруть участі у виробничому процесі безпосередньо, але забезпечують соціальну галузь працівників підприємства (санаторії, лікарні, дитячі садки)[14, ст. 6].

Активні ОЗ – беруть участь у виробничому процесі. Наприклад: машини, обладнання, транспорт.

Пасивні ОЗ – створюють певні умови для виробництва, але не беруть у ньому прямої участі. Наприклад: будівлі, дороги, склади.

Для дослідження якісного стану основних засобів на підприємстві важливо розуміти їхню структуру. Виділяють виробничу, технологічну та вікову структуру основних засобів [15].

Виробнича структура основних засобів – співвідношення різних груп основних засобів у їх загальній вартості. Часто цю структуру розглядають як співвідношення між активно діючими та пасивними частинами основних засобів [16, ст. 11].

Галузева структура основних засобів описує взаємодію питомої ваги основних засобів різних галузей з їх загальною вартістю [16, ст. 11].

Вікова структура основних засобів – взаємозв'язок основних засобів різного віку щодо їх сукупної вартості [16, ст. 11].

1.3. Методичні підходи до оцінки основних засобів та ефективності їх використання

Ефективність використання основних засобів є важливим показником господарської діяльності підприємства, який безпосередньо впливає на його конкурентоспроможність, прибутковість та фінансову стабільність.

Основна мета оцінки полягає у виявленні рівня раціональності використання матеріально-технічної бази, виявленні резервів підвищення продуктивності та оптимізації витрат.

До показників ефективності використання основних засобів належать: віддача ОЗ, місткість ОЗ, забезпеченість праці ОЗ та рентабельність ОЗ.

1. Одним з ключових загальних показників, який найчастіше застосовують на практиці, є віддача ОЗ.

$$\text{Віддача ОЗ} = \frac{\text{ВП}}{\text{ОЗ}_{\text{ср}}}; \quad (1.1)$$

де *ВП* – обсяг виготовленої продукції у звітному періоді, грн;

ОЗ_{ср} – середня вартість основних засобів.

Показник віддачі показує ту кількість продукції, яка виробляється однією гривнею вартості основних виробничих засобів, він показує загальну віддачу від використання кожної гривні, витраченої на основні виробничі засоби [17, ст. 164].

Іншими словами, віддача відображає продуктивність основного капіталу. Чим вищий показник, тим ефективніше підприємство використовує свої основні засоби.

2. Оберненим показником до віддачі є місткість ОЗ, яка визначається відношенням середньорічної вартості основних засобів до обсягу виготовленої продукції.

$$\text{Місткість ОЗ} = \frac{\text{ОЗ}_{\text{ср}}}{\text{ВП}}; \quad (1.2)$$

Місткість основних засобів дає можливість визначити вартість основних засобів на одну гривню виробленої продукції і характеризує забезпеченість підприємства основними засобами [17, ст. 164].

Чим нижчий показник місткості, тим ефективніше підприємство використовує свої основні засоби. Це свідчить про меншу потребу у виробничих активах для отримання одиниці доходу. Висока місткість вказує на високу залежність виробництва від основних засобів або їх неефективне використання.

3. Показником, що характеризує озброєність одного працівника основними виробничими засобами, є показник забезпеченості праці ОЗ, який визначається шляхом ділення середньорічної вартості основних засобів на середньооблікову чисельність промислово-виробничого персоналу [18, ст. 97].

$$\text{Забезпеченість праці ОЗ} = \frac{\text{ОЗ}_{\text{ср}}}{\text{Ч}}; \quad (1.3)$$

де Ч – середньооблікова чисельність промислово-виробничого персоналу, чол.

Рівень забезпеченості праці основними засобами є показником технічного оснащення персоналу підприємства. Високий рівень показника свідчить про наявність сучасного обладнання та переваги в технічному розвитку. Занадто низький показник може свідчити про зношеність техніки або недостатнє фінансування оновлення засобів.

4. Показником ефективності використання основних засобів є рентабельність основних засобів. Показник визначається за формулою:

$$R_{\text{ОЗ}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ОЗ}_{\text{ср}}} \times 100\%; \quad R_{\text{ОЗ}} = \frac{\text{ВП}}{\text{ОЗ}_{\text{ср}}} \times 100\%; \quad (1.4)$$

Де $R_{\text{ОЗ}}$ – рентабельність основних засобів;

ЧП – чистий прибуток за звітний період;

ВП – валовий прибуток, тис. грн.

Показник рентабельності основних засобів визначається за валовим та чистим прибутком. У першому випадку рентабельність характеризує ефективність використання основних засобів у виробничій діяльності підприємства, у другому – у звичайній на надзвичайній діяльності підприємства в цілому [18, ст. 97].

Високий показник рентабельності може свідчити про ефективне використання активів та високий рівень віддачі від вкладених ресурсів. Низький або від'ємний рівень може сигналізувати про низьку продуктивність, простої обладнання або потребу в модернізації.

Цей показник тісно пов'язаний з віддачею та продуктивністю праці, адже він відображає не лише фізичне, а й фінансове навантаження на основні засоби.

Важливим є також вивчення технічного стану та руху основних засобів, оскільки саме ці характеристики визначають потенціал підприємства щодо стабільного та результативного функціонування. Аналіз показників зносу, придатності, оновлення та вибуття основних засобів дозволяє виявити рівень їх фізичного старіння, а також оцінити інвестування у модернізацію виробничої бази.

1. Коефіцієнт зносу показує частку вартості ОЗ, уже перенесену на вартість виготовленої продукції і характеризує ступінь зносу ОЗ підприємства на певну дату. Показник розраховується за формулою і виражається у відсотках [19, ст. 155]:

$$K_{\text{зн.}} = \frac{Z_{\text{оз}}}{V_{\text{п}}} \times 100\%; \quad (1.5)$$

де $Z_{\text{оз}}$ – знос ОЗ;

$V_{\text{п}}$ – початкова вартість ОЗ на кінець року.

Якщо показник низький, це свідчить про нове або оновлене обладнання. Високий показник свідчить про високий рівень зношеності, що може впливати на якість продукції та загальну продуктивність праці.

2. Коефіцієнт придатності характеризує незношену частку основних засобів підприємства станом на конкретну дату [19, ст. 155].

$$K_{\text{прид.}} = \frac{V_{\text{зл.}}}{V_{\text{п}}}; \quad (1.6)$$

де $V_{\text{зл.}}$ – залишкова вартість ОЗ;

$V_{\text{п}}$ – початкова вартість ОЗ на кінець року.

Коефіцієнт придатності є зворотним до коефіцієнта зносу.

Високе значення коефіцієнта придатності свідчить про гарний технічний стан матеріально-технічної бази. Низький показник, у свою чергу, є сигналом про високий ступінь зношеності та потребу в оновленні обладнання.

3. Коефіцієнт оновлення характеризує ступінь оновлення основних засобів підприємства [19, ст. 155]:

$$K_{\text{он}} = \frac{V_{\text{оз (над.)}}}{V_{\text{п (к.р.)}}}; \quad (1.7)$$

де $V_{оз}$ (*над*) – вартість ОЗ, які надійшли протягом року;

$V_{п}$ (*к. р.*) – початкова вартість основних засобів на кінець року.

Високий коефіцієнт оновлення свідчить про активну політику модернізації та технічного розвитку підприємства. Низький показник часто вказує на технічне старіння основних засобів та збільшення витрат на обслуговування та ремонти.

4. Коефіцієнт вибуття характеризує інтенсивність вибуття основних засобів протягом звітного періоду [19, ст. 155].

$$K_{\text{виб}} = \frac{V_{оз}(\text{виб})}{V_{п}(\text{п.р.})}; \quad (1.8)$$

де $V_{оз}$ (*виб*) – вартість ОЗ, які вибули протягом року;

$V_{п}$ (*п. р.*) – початкова вартість ОЗ на початок року.

Низький коефіцієнт вибуття за умови високого зносу свідчить про відсутність системного оновлення основних засобів. Високий показник вибуття – ознака скорочення виробничої бази, що може негативно впливати на обсяги діяльності.

Якщо коефіцієнт оновлення перевищує коефіцієнт вибуття – це позитивний тренд технічного розвитку.

Коефіцієнти зносу, придатності, оновлення та вибуття дають змогу виявити динаміку розвитку або зношення матеріально-технічної бази. На основі цих показників можна зробити висновки щодо ефективності інвестиційної політики, необхідності модернізації обладнання та формування стратегії оновлення основних засобів у майбутньому.

1.4. Правове регулювання використання основних засобів

Правове регулювання використання основних засобів підприємства в Україні є важливим аспектом господарської діяльності, оскільки визначає права та обов'язки суб'єктів господарювання щодо володіння, користування та розпорядження основними засобами. Дана сфера регулюється такими нормативно-

правовими актами як Конституція України, Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку та іншими нормативно-правовими актами.

Конституція України від 28 червня 1996 р. №254к/96-ВР

Основний закон держави, який має найвищу юридичну силу та закріплює основні принципи правового регулювання економічної діяльності.

Стаття 41 Конституції України визначає, що кожен має право володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю [20].

Стаття 42 Конституції України гарантує свободу підприємницької діяльності, яка не заборонена законом [20].

Гарантуючи право власності та визначаючи засади господарської діяльності, Конституція України створює певні правові умови для використання основних засобів підприємства:

- Підприємство має право володіти, користуватися та розпоряджатися своїми основними засобами самостійно, якщо це не суперечить закону.
- Право власності на основні засоби має конституційний захист, тобто це означає, що ніхто не може бути позбавлений свого майна, тільки за рішенням суду.

Цивільний кодекс України (ЦКУ) від 16 січня 2003 р. №435-IV

Основний кодекс, який регулює цивільно-правові відносини, зокрема відносини щодо права власності.

Стаття 317 ЦКУ визначає зміст права власності, який свідчить про те, що власникові належать права володіння, користування та розпорядження своїм майном [21].

Стаття 319 ЦКУ зазначає, що власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону. Усім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав. Власник не може використовувати право власності на шкоду

правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію та природні якості землі [21].

Стаття 321 ЦКУ гарантує непорушність права власності. Особа може бути позбавлена права власності або обмежена у його здійсненні лише у випадках і в порядку, встановлених законом [21].

Правові умови, які створює Цивільний Кодекс України, регулюючи питання права власності та інших речових прав:

➤ Підприємство має право володіти, користуватися та розпоряджатися своїми основними засобами на власний розсуд, якщо це не суперечить закону.

➤ ЦКУ встановлює чіткий порядок набуття та припинення права власності на основні засоби.

➤ ЦКУ встановлює відповідальність за завдану шкоду, пов'язану з використанням основних засобів. Це стимулює підприємства дбайливо та ефективно використовувати своє майно.

Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. №436-IV

Основний нормативно-правовий акт, який регулює господарську діяльність та правовий статус підприємств.

Розділ III Майнова основа господарювання містить загальні норми щодо права власності, а також інших прав на майно підприємства, що включає основні засоби [22].

Стаття 139 Господарського кодексу визначає поняття майна та склад основних фондів підприємства [22].

Розділ V Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання містить норми, щодо відповідальності підприємства за завдану шкоду, яка може бути пов'язана з використанням майна, у тому числі і основних засобів [22].

Стаття 283 Господарського кодексу зазначає, що підприємства можуть передавати основні засоби в оренду іншим суб'єктам господарювання [22].

Правові умови, які створює Господарський кодекс, регулюючи питання господарської діяльності та використання майна:

- Підприємство (власник) має право використовувати своє майно для здійснення господарської діяльності, якщо це не суперечить закону.
- Господарський кодекс регулює питання відповідальності за завдану шкоду, яка пов'язана з використанням майна, у тому числі основних засобів.

Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI

Основний нормативно-правовий акт, який встановлює систему оподаткування в Україні.

Підпункт 14.1.138 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу визначає поняття основних засобів. Згідно з яким, це матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр, що призначаються платником податком для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 20 000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік. Дане визначення дає зрозуміти чи буде актив вважатися основним засобом для цілей оподаткування [7].

Стаття 188 ПКУ визначає базу оподаткування податку на додану вартість (ПДВ) при постачанні основних засобів [7].

Стаття 266 ПКУ регулює питання оподаткування нерухомого майна, яке може бути частиною основних засобів (будівлі, споруди) [7].

Правові умови, які створює Податковий кодекс України для ефективного використання основних засобів підприємства:

- Встановлює порядок оподаткування придбання, продажу та оренди основних засобів.
- Визначає порядок оподаткування основних засобів податком на майно.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. №996-XIV

Закон України, який встановлює єдині вимоги до ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності підприємства, у тому числі щодо обліку основних засобів.

Стаття 1 визначає певні ключові терміни, включаючи поняття «основні засоби» та «амортизація» [23].

Стаття 4 встановлює основні принципи бухгалтерського обліку. Дані принципи є основою для ведення обліку основних засобів [23].

Стаття 8 встановлює вимоги до організації бухгалтерського обліку на підприємстві, згідно з якими обов'язок ведення обліку відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Відповідно до даної статті, підприємство повинно дотримуватися вимог П(С)БО 7 «Основні засоби» при обліку основних засобів [23].

Стаття 9 встановлює порядок оформлення первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку. Включає вимоги до оформлення документів, які підтверджують придбання, вибуття або амортизацію основних засобів [23].

Правові умови, які створює Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» для ефективного використання основних засобів в господарській діяльності:

- Встановлює загальні правила оцінки та обліку основних засобів, що забезпечує достовірність та порівнянність фінансової звітності підприємств.
- Визначає порядок оформлення документів, які підтверджують придбання, вибуття або амортизацію основних засобів.
- Визначає яку інформацію про основні засоби необхідно розкривати у фінансовій звітності (первісну вартість, накопичену амортизацію та інші.)
- Надає чіткі правила обліку основних засобів, які деталізуються П(С)БО 7 «Основні засоби».

Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку від 27 квітня 2000 р. № 92

Нормативні акти, які деталізують порядок обліку окремих видів активів, зокрема основних засобів. П(С)БО 7 «Основні засоби» встановлює порядок оцінки, амортизації та переоцінки основних засобів підприємства.

Основні положення П(С)БО 7 «Основні засоби» [6]:

- п.4 – визначення понять «амортизація», «основні засоби», «знос» та інші ;
- п.5 – класифікація основних засобів за групами;
- п.7-17 – визначає правила оцінки основних засобів при їх надходженні, включаючи первісну вартість, також правила переоцінки;
- п.22-30 – встановлює порядок нарахування амортизації основних засобів та методи амортизації;
- п.33-35 – визначає порядок відображення в обліку вибуття основних засобів;
- п.36-39 – визначає вимоги до розкриття інформації про основні засоби у примітках до фінансової звітності, у тому числі дані про первісну вартість, накопичену амортизацію та переоцінку.

Правові умови, які створює П(С)БО 7 «Основні засоби» для ефективного використання основних засобів в господарській діяльності:

- Забезпечує єдині правила обліку основних засобів, які сприяють достовірності та прозорості фінансової звітності.
- Дозволяє підприємствам правильно оцінювати вартість основних засобів та нараховувати амортизацію.
- Встановлює вимоги до розкриття інформації про основні засоби, яка дозволяє користувачам фінансової звітності отримувати повну та об'єктивну інформацію про підприємство.

З метою глибшого розуміння правового регулювання, здійснимо порівняльну характеристику наведених вище нормативно – правових актів (табл. 1.5).

**Нормативно-правове регулювання основних засобів в Україні:
порівняльна характеристика**

Нормативно-правовий акт	Ключові положення	Правові умови для використання основних засобів
Конституція України	ст.41 – право власності; ст.42 – свобода підприємництва	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Право володіння, користування, розпорядження ОЗ; ✓ Захист права власності (за рішенням суду); ✓ Свобода підприємницької діяльності.
Цивільний кодекс України (ЦКУ)	Ст. 317 – зміст права власності; Ст. 319 – дії з майном, які не суперечать закону; Ст. 321- непорушність права власності	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Можливість здійснювати всі законні дії з ОЗ; ✓ Встановлення порядку набуття та припинення права власності; ✓ Відповідальність за шкоду пов'язану з ОЗ.
Господарський кодекс України (ГКУ)	ст. 139 – склад майна підприємства; ст. 283 – передача ОЗ в оренду; Розділ V – відповідальність за шкоду	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Право використовувати ОЗ у господарській діяльності; ✓ Можливість оренди ОЗ; ✓ Відповідальність за шкоду, пов'язану з ОЗ.
Податковий кодекс України (ПКУ)	Пп. 14.1.138 – визначення ОЗ; Ст. 188 – ПДВ при постачанні ОЗ; Ст. 266 – оподаткування нерухомості	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Визначення критеріїв ОЗ для цілей оподаткування; ✓ Порядок оподаткування ОЗ при купівлі/продажу/оренді; ✓ Податок на майно.
ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Ст. 1 – поняття «ОЗ», «амортизація»; Ст. 4 – принципи обліку; Ст. 8 – організація обліку; Ст. 9 – оформлення первинних документів	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Встановлення правил обліку та оцінки ОЗ; ✓ Вимоги до документації по ОЗ; ✓ Розкриття інформації про ОЗ у звітності.
П(С)БО 7 «Основні засоби»	п.4 – терміни; п.5 – класифікація ОЗ; п. 7-17 – оцінка ОЗ; п. 22-30 – амортизація; п. 33-35 – вибуття ОЗ; п. 36-39 – розкриття інформації про ОЗ у примітках до звітності.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Уніфіковані правила обліку та амортизації; ✓ Чітка оцінка та переоцінка вартості ОЗ; ✓ Розкриття у звітності повної інформації по ОЗ.

Джерело: складено автором на основі [20], [21], [22], [7], [23], [6]

Чинне законодавство створює правові та організаційні умови для ефективного управління основними засобами, забезпечуючи їх законне використання, облік та прозоре відображення у фінансовій звітності підприємства.

Висновки до розділу 1

У першому розділі кваліфікаційної роботи було досліджено теоретико-методичні засади ефективного використання основних засобів підприємства.

Визначено економічну сутність основних засобів, яка полягає у їх здатності передавати свою вартість на виготовлену продукцію (роботи, послуги) поступово, протягом тривалого періоду експлуатації та проаналізовано поняття «основні засоби» в економічній літературі та нормативно-правових актах України. Усі поняття, що подаються, в науковій літературі, так чи інакше базуються на ключових положеннях, закріплених у П(С)БО 7 «Основні засоби», де зазначено, що основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, виконання робіт і надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Основні засоби є важливим фактором у довгостроковому плануванні розвитку підприємства, адже від їх технічного стану та рівня зносу залежать темпи оновлення виробничих потужностей, впровадження нових технологій та інноваційна діяльність.

Здійснено класифікацію основних засобів за різними категоріями. За П(С)БО 7 їх поділяють на такі групи: земельні ділянки, капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом, будівлі, споруди та передавальні пристрої, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар (меблі), тварини, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю, багаторічні

насадження, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю, а також плодоносні рослини, інші основні засоби.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» (МСБО 16) також охоплює всі наведені вище категорії.

Окрім загальноприйнятої класифікації основних засобів за П(С)БО та МСБО, в економічній літературі вони також поділяються за різними ознаками: за характером використання, за принципом приналежності, стосовно процесу виробництва, за ступенем участі в процесі виробництва та за терміном служби.

Також було визначено основні показники ефективності використання основних засобів: віддачі, місткості, забезпеченості праці та рентабельності. Ці показники дозволяють кількісно оцінити рівень використання наявної матеріально-технічної бази.

Окрему увагу приділено показникам, що характеризують технічний стан і рух основних засобів: коефіцієнтам зносу, придатності, оновлення та вибуття. Їх аналіз дозволяє визначити ступінь фізичного старіння та рівень інвестиційної активності підприємства у сфері оновлення основних засобів.

Крім того, підкреслено, що правове регулювання використання основних засобів підприємства в Україні є важливим аспектом господарської діяльності, оскільки визначає права й обов'язки суб'єктів господарювання щодо володіння, користування та розпорядження такими активами. Ця сфера врегульована низкою нормативно-правових актів, зокрема: Конституцією України, Цивільним та Господарським кодексами України, Податковим кодексом, Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Отримані теоретичні результати дають змогу для проведення практичного аналізу на конкретному підприємстві в наступному розділі.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПрАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА»

2.1. Історія створення та загальна характеристика діяльності підприємства

«Карлсберг Україна» є частиною Carlsberg Group, що належить до найбільших пивоварних Груп у світі, з розгалуженим асортиментом пива та інших напоїв. Бренд Carlsberg заслужено визнаний одним з найвідоміших у світі пивних брендів, а напої, як-то Somersby і Tuborg, належать до числа найбільш популярних у Європі [24].

З моменту свого заснування у 1847 році, Група неухильно розвивається та робить помітний внесок у покращення розвитку суспільства на всіх своїх ринках. У Carlsberg Group працює понад 31 000 осіб, а продукція Групи представлена більш ніж на 150 ринках світу [24].

До складу Carlsberg Ukraine входять виробництва у Запоріжжі, Києві та Львові. Водночас, Львівська пивоварня є першою промисловою пивоварнею держави. У компанії працює понад 1350 осіб [24].

1974 рік – Запорізький пивоварний завод вперше запустив виробництво [25].

У травні 1998 року постало коріння торгової марки «Славутич», коли з оновлених виробничих ліній однойменного пивзаводу в Запоріжжі зійшла перша пляшка цього напою. На початку 2000-х бренд став одним з лідерів на пивному ринку України, завоювавши симпатії споживачів [25].

1999 рік – приєднання Львівської пивоварні. З моменту початку партнерства у неї вклали понад 35 мільйонів доларів США [25].

2004 рік – відкриття новозбудованого Київського пивоварного заводу Carlsberg Ukraine [25].

У 2010 році компанія офіційно долучилася до ініціативи Глобального договору ООН. Цей крок підкреслив її відданість дотриманню десяти базових принципів, що стосуються ключових сфер: прав людини, трудових відносин, захисту довкілля, а також протидії корупційним проявам. У 2012 році компанія завершила юридичну трансформацію, змінивши назву на ПрАТ «Карлсберг Україна» [25].

2014 рік – підприємство визнано одним із кращих роботодавців України. У 2015 році компанія потрапляє у ТОП-100 рейтингу платників податків України [25].

2016 – очолює список компаній з найстабільнішою репутацією в Україні. За результатами 2018 року, компанія Карлсберг Україна офіційно займає перше місце на пивному ринку України, згідно з даними компанії Nielsen. У 2020 році компанія утримала першість у сегментах сидру, квасу та безалкогольних напоїв пивоваріння. Водночас бренд «Львівське» здобув позицію лідера на ринку пива України [25].

Підприємство виробляє пиво для споживання на внутрішньому та міжнародних ринках, використовуючи різні торговельні марки.

Торгові марки Carlsberg Ukraine [26]:

- Carlsberg
- Grimbergen
- Guinness
- Holsten
- Kronenbourg 1664
- Rozmay
- S&R Garage
- Somersby
- Tuborg
- Warsteiner

- Арсенал
- Львівське
- Славутич ICE MIX

У 2023 році підприємство презентувало один із найбільших інвестиційних проектів – нову виробничу лінію на Київському пивоварному заводі. Цей крок допоможе вдосконалити виробництво та задовольнити потреби покупців у продукції в банках, підвищивши виробничу потужність пивоварні на 80%. Унікальністю нової лінії є її побудова на основі найновіших технологій, повна автоматизація та відповідність найсуворішим стандартам безпеки як для персоналу, що працює з нею, так і для безпеки готової продукції [27].

В Україні Carlsberg володіє трьома виробничими потужностями. Наслідком заборони реалізації алкоголю, що тривала в березні та квітні 2022 року, випуск пива впав на 28%, як свідчать дані Pro-Consulting. На початку воєнних дій компанія припинила використання бренду «Балтика». «Карлсберг Україна» експортує свою продукцію до 20 країн світу, серед нових ринків збуту – Естонія та Латвія [28].

Український підрозділ пивоварної компанії Carlsberg Group у період повномасштабної війни опанував виготовлення нової продукції – бутильованої питної води. Проте придбати її не вийде: воду виробляють для гуманітарних цілей. Нову продукцію компанія передає, зокрема, ЗСУ, а також у деокуповані міста [28].

2.2. Аналіз ефективності господарської діяльності підприємства

Ефективність господарської діяльності підприємства є визначальним чинником його стабільності, прибутковості та конкурентоспроможності на ринку.

Розглянемо основні фінансові показники ПрАТ «Карлсберг Україна» (табл. 2.1).

**Динаміка основних фінансових показників ПрАТ «Карлсберг Україна»
за 2022 -2024 рр.**

Показники	Одиниці виміру	Роки			Відносне відхилення, %	
		2022	2023	2024	2023/ 2022 рр.	2024/ 2023 рр.
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Ф2 р 2000	тис. грн.	9033066	10812093	12488230	19,69	15,50
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) Ф2 р 2050	тис. грн.	5125335	6112613	6850533	19,26	12,07
3. Адміністративні витрати Ф2 р 2130	тис. грн.	365997	493355	638026	34,80	29,32
4. Витрати на збут Ф2 р2150	тис. грн.	1972788	2102123	2708342	6,56	28,84
5. Повні витрати на виробництво і реалізацію продукції (р.2+р.3+р.4)	тис. грн.	7464120	8708091	10196901	16,67	17,10
6. Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток, збиток) Ф2 р.2190 (2195)	тис. грн.	1845874	2112100	2357688	14,42	11,63
7. Інші операційні доходи Ф2 р 2120)	тис. грн.	352983	120566	139418	-65,84	15,64
8. Інші операційні витрати Ф2 р.(2180)	тис. грн.	76055	112468	73059	47,88	-35,04
9. Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток) Ф2 р 2290 (2295)	тис. грн.	1866993	2245092	2674055	20,25	19,11
10. Чистий фінансовий результат (чистий прибуток, збиток) Ф2 р 2350 (2355)	тис. грн.	1528878	1827451	2181691	19,53	19,38

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За даними табл. 2.1 можемо побачити, що чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) протягом досліджуваного періоду мав тенденцію до збільшення. У 2023 році він зріс на 19,69% порівняно з 2022 роком, у 2024 році - зріс на 15,5% порівняно з 2023 роком. Збільшення чистого доходу від реалізації

продукції означає, що підприємство отримує більший прибуток від своєї діяльності після відрахування всіх витрат. Це може бути досягнуто за рахунок збільшення обсягів продажів, підвищення ціни на продукцію або зниження витрат на виробництво.

Значення собівартості реалізованої продукції зростає – у 2023 році зросло на 19,26% порівняно з 2022 роком, у 2024 році порівняно з 2023 роком - на 12,07%. Це пояснюється збільшенням цін на сировину, підвищення електроенергії тощо. Зростання собівартості реалізованої продукції призводить до зниження прибутку, якщо підприємство не підвищує ціни.

Адміністративні витрати у 2023 році зросли на 34,80 % порівняно з 2022 роком, у 2024 році - зросли на 29,32% порівняно з 2023 роком. Причиною цього може бути збільшення організаційних витрат, витрат на утримання апарату управління підприємством. Зростання адміністративних витрат призводить до зниження чистого прибутку підприємства.

Витрати на збут у 2023 році зросли на 6,56% порівняно з 2022 роком, у 2024 році- зросли на 28,84% порівняно з 2023 роком. Причиною збільшення витрат на збут може бути зростання витрат на пакувальні матеріали, витрат на рекламу та дослідження ринку, витрат на транспортування. Зростання витрат на збут може знижувати прибуток, якщо не призводить до зростання обсягів продажу.

Повні витрати на виробництво і реалізацію продукції протягом 2022-2024 рр. мали тенденцію до збільшення. У 2023 році зросли на 16,67% порівняно з 2022 роком, у 2024 році - зросли на 17,10% порівняно з 2023 роком. Причиною зростання повних витрат є зростання цін на ресурси.

Прибуток від операційної діяльності у 2023 році зріс на 14,42% порівняно з 2022 роком, у 2024 році - зріс на 11,63% порівняно з 2023 роком. Зростання показника є позитивною динамікою, яка свідчить про підвищення ефективності діяльності підприємства. Це може бути наслідком збільшення доходів підприємства, зменшення витрат або комплексу цих факторів.

Інші операційні доходи у 2023 році зменшилися на 65,84% порівняно з 2022 роком. Це може негативно впливати на загальний операційний прибуток. У 2024 році інші операційні доходи зросли на 15,64% порівняно з 2023 роком. Причиною цього може бути ефективне використання додаткових джерел прибутку, не пов'язаних безпосередньо з основною діяльністю підприємства.

Інші операційні витрати у 2023 році збільшилися на 47,88% порівняно з 2022 роком. У 2024 році інші операційні витрати мали тенденцію до зменшення. Порівняно з 2023 роком вони зменшилися на 35,04%. Причиною цього може бути зменшення витрат на дослідження та розробки, собівартості реалізованих виробничих запасів та втрат від знецінення запасів, що зберігаються на складах.

Фінансовий результат до оподаткування у 2022 – 2024 рр. зростає. У 2023 році він зріс на 20,25% порівняно з 2022 роком, у 2024 році - на 19,11% порівняно з 2023 роком. Причиною цього є збільшення чистого доходу від реалізації продукції.

Чистий фінансовий результат протягом досліджуваного періоду зростає. У 2023 році він зріс на 19,53% порівняно з 2022 роком, у 2024 році - зріс на 19,38% порівняно з 2023 роком. Зростання показника обумовлене розширенням асортименту продукції та активною експортною діяльністю.

Проведемо оцінку ресурсного потенціалу підприємства, який відіграє важливу роль у забезпеченні його стабільної роботи. Ресурсний потенціал охоплює вартість наявних активів, власного капіталу, основних засобів, а також трудові ресурси підприємства (табл. 2.2).

За даними табл. 2.2 можемо побачити, що середньорічна вартість оборотних активів у 2023 році зменшилася на 7,89% порівняно з 2022 роком, у 2024 – зросла на 47,41% порівняно з 2023 роком.

Середньорічна вартість власного капіталу у 2023 році збільшилася на 68,65% порівняно з 2022 роком, у 2024 році – на 35,58% порівняно з 2023 роком. Збільшення показника свідчить про покращення фінансової стійкості та зменшення залежності від позикових коштів.

**Динаміка показників ресурсного потенціалу ПрАТ «Карлсберг Україна»
за 2022 – 2024 рр.**

Показники	Одиниці виміру	Роки			Відносне відхилення, %	
		2022	2023	2024	2023/ 2022 рр.	2024/ 2023 рр.
		1. Середньорічна вартість оборотних активів	тис. грн.	6440366		
2. Середньорічна вартість власного капіталу	тис. грн.	3340739,5	5634113,5	7638684,5	68,65	35,58
3. Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн.	1848556,5	1983035	2399244	7,27	20,99
4. Чисельність промислово-виробничого персоналу (ПВП)	осіб	1341	1333	1310	-0,60	-1,73

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

Середньорічна вартість основних засобів у 2023 році зросла на 7,27% порівняно з 2022 роком, у 2024 році – зросла на 20,99% порівняно з 2023 роком. Зростання показника пов'язане зі збільшенням обсягів виробництва.

Чисельність промислово-виробничого персоналу у 2022 році становила – 1341 особу, у 2023 році - 1333 осіб, а у 2024 році – 1310 осіб. Протягом досліджуваного періоду спостерігається зменшення чисельності працівників. Причиною цього є автоматизація виробництва.

Персонал є ключовим елементом ресурсного потенціалу підприємства, оскільки ефективність використання матеріальних, фінансових та інших ресурсів безпосередньо залежить від працівників.

На ПрАТ «Карлсберг Україна» за гендерною ознакою персонал розподіляється наступним чином (рис. 2.1):

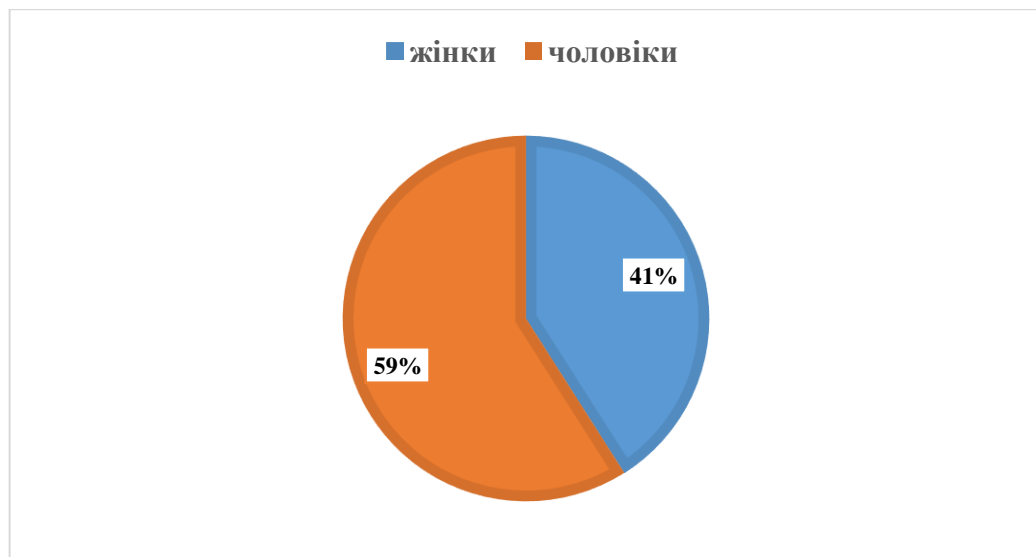

Рис. 2.1. Структура поділу персоналу за гендерною ознакою на ПрАТ «Карлсберг Україна»

Джерело: складено автором за даними товариства

Співвідношення, зображене на рис. 2.1, є типовим для виробничих підприємств, оскільки посади, пов'язані з виробництвом та технічними спеціальностями, зазвичай обіймають чоловіки. Варто відзначити, що кількість жінок також є суттєвою, що свідчить про успішну реалізацію принципів гендерної рівності на підприємстві.

Кадровий склад підприємства характеризується високим рівнем освіченості та підготовки. Структура персоналу за освітнім рівнем і кваліфікацією представлена в табл. 2.3.

За даними таблиці 2.3 можемо бачити, що більшість персоналу мають вищу освіту, що відповідає потребам сучасного виробництва та управління.

Середня спеціальність характерна для працівників, задіяних у логістиці, обслуговуванні виробничого процесу та адміністративних функціях.

Частка робітничого персоналу є відносно невеликою (не перевищує 10%), що свідчить про автоматизацію, модернізацію виробництва та акцент на знаннях і компетенціях, а не лише на фізичній праці.

**Структура персоналу за рівнем освіти та кваліфікації на ПрАТ
«Карлсберг Україна»**

Категорія працівників	Частка (%)	Освітній рівень
Менеджери, спеціалісти (маркетинг, фінанси, HR), IT, інженери, аналітики	70-75%	Вища освіта
Технічні спеціалісти, оператори виробництва, логісти, адміністратори	15-20%	Середня спеціальність
Робітничий персонал на виробництві, складські працівники, допоміжний персонал	5-10%	Середня освіта
Працівники з професійними кваліфікаціями	Менше 5%	Професійно-технічна освіта

Джерело: складено автором за даними товариства

Підвищення кваліфікації персоналу є одним з ключових пріоритетів підприємства. У середньому кожен працівник щорічно проходить навчання більше 20 годин, що свідчить про сталий розвиток та професійне зростання команди.

**Оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу ПрАТ «Карлсберг
Україна» за 2022 – 2024 рр.**

Показники	Одиниці виміру	Роки			Відносне відхилення, %	
		2022	2023	2024	2023/ 2022 рр.	2024/ 2023 рр.
1. Витрати на 1 грн. чистого доходу від реалізації	коп.	83	81	82	-2,53	1,38
2. Віддача ОЗ	грн./грн.	4,89	5,45	5,21	11,58	-4,53
3. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	рази	1,40	1,82	1,43	29,95	-21,64
4. Продуктивність праці ПВП	грн./особу	6736,07	8111,10	9533,00	20,41	17,53
5. Рентабельність продукції	%	36,43	36,73	39,03	X	X
6. Рентабельність діяльності (продажів)	%	16,93	16,90	17,47	X	X
7. Рентабельність активів	%	23,74	30,81	24,95	X	X
8. Рентабельність власного капіталу	%	45,76	32,44	28,56	X	X

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За даними табл. 2.4 можемо побачити, що витрати на 1 грн. чистого доходу від реалізації продукції у 2023 році знизилися на 2,53% порівняно з 2022 роком. При зниженні витрат на 1 грн чистого доходу від реалізації продукції зростає прибутковість кожної одиниці продажу. У 2024 році витрати зросли на 1,38% порівняно з 2023 роком.

Віддача основних засобів у 2023 році збільшилася на 11,58% порівняно з 2022 роком, у 2024 році - зменшилася на 4,53% порівняно з 2023 роком, тобто зменшилася кількість виробленої продукції з 1 грн., вкладеної в основні засоби, що свідчить про покращення використання основних засобів. Зменшення віддачі основних засобів пов'язане зі зменшенням обсягу виробленої продукції.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів у 2023 році збільшився на 29,95% порівняно з 2022 роком, у 2024 році - зменшився на 21,64% порівняно з 2023 роком. Зменшення показника є негативним явищем, оскільки свідчить про те, що підприємство погіршує політику управління запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами. Зниження оборотності веде до зростання потреби у фінансових ресурсах. В умовах відсутності доступу до дешевих фінансових ресурсів це призведе до збільшення фінансових витрат підприємства.

Продуктивність праці протягом 2022 – 2024 рр. зростала. У 2023 році вона зросла на 20,41% порівняно з 2022 роком, у 2024 році - на 17,53% порівняно з 2023 роком. Ефективність використання персоналу збільшилася, оскільки збільшилася продуктивність праці.

Рентабельність продукції у 2022 році становила 36,43%, у 2023 році – 36,73% і у 2024 році зросла до 39,03%. Це означає, що підприємство отримує більший прибуток з кожної гривні реалізованої продукції.

Рентабельність діяльності у 2022 році становила 16,93%, у 2023 році – 16,90% і у 2024 році зросла до 17,47%. Така тенденція свідчить, що підприємство отримує більше прибутку з кожної гривні, вкладеної у свій бізнес.

Рентабельність активів у 2022 році становила 23,74%, у 2023 році – зросла до 30,81%. Зростання показника свідчить про те, що підприємство ефективніше використовує свої активи для отримання прибутку. У 2024 році рентабельність зменшилася до 24,95%. Зменшення показника свідчить про падіння ефективності використання активів для генерування прибутку.

Рентабельність власного капіталу у 2022 році становила 45,76%, у 2023 році – 32,44% і у 2024 році – зменшилася до 28,56%. Зменшення рентабельності власного капіталу для підприємства означає, що відношення прибутку, який генерує підприємство до його власного капіталу зменшилося.

Проаналізуємо структуру та динаміку витрат підприємства, оскільки саме вони безпосередньо впливають на фінансовий результат і конкурентоспроможність (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Динаміка витрат ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022 – 2024 рр.

Показники	Код рядка Ф2	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення 2023 р. до 2022 р.		Відхилення 2024 р. до 2023 р.	
		сума, тис. грн.	сума, тис. грн.	сума, тис. грн.	абсол., тис. грн.	віднос., %	абсол., тис. грн.	віднос., %
1	2	3	5	7	8	9	10	11
Собівартість реалізованої продукції	2050	5125335	6112613	6850533	987278	19,26	737920	12,07
Адміністративні витрати	2130	365997	493355	638026	127358	34,80	144671	29,32
Витрати на збут	2150	1972788	2102123	2708342	129335	6,56	606219	28,84
Інші операційні витрати	2180	76055	112468	73059	36413	47,88	-39409	-35,04
Фінансові витрати	2250	13360	1063	748458	-12297	-92,04	747395	У 704 рази
Інші витрати	2270	67664	143915	110761	76251	112,69	-33154	-23,04
Разом		7621199	8965537	11129179	1344338	17,64	2163642	24,13

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За даними табл. 2.5 можемо побачити, що абсолютне значення собівартості реалізованої продукції зростає - у 2023 році порівняно з 2022 роком на 19,26% (або на 987278 тис. грн), у 2024 році порівняно з 2023 роком 12,07% (або на 737920 тис. грн). Це пояснюється збільшенням цін на сировину, підвищення електроенергії тощо. Зростання собівартості реалізованої продукції призводить до зниження прибутку, якщо підприємство не підвищує ціни.

Адміністративні витрати у 2023 році зросли на 34,80% (або на 127358 тис. грн) порівняно з 2022 роком, а у 2024 – зросли на 29,32% (або на 144671 тис. грн). Причиною цього може бути збільшення організаційних витрат або витрат на утримання апарату управління підприємством. Зростання адміністративних витрат призводить до зниження чистого прибутку підприємства.

Витрати на збут у 2023 році зросли на 6,56% порівняно з 2022 роком, у 2024 – зросли на 28,84% порівняно з 2023 роком. Причиною збільшення витрат на збут може бути зростання витрат на пакувальні матеріали, витрат на рекламу та дослідження ринку, витрат на транспортування. Зростання витрат на збут може знижувати прибуток, якщо не призводить до зростання обсягів продажу.

Інші операційні витрати у 2023 році зросли на 47,88% (або на 36413 тис. грн) порівняно з 2022 роком, а у 2024 - зменшилися на 35,04% (або на 39409 тис. грн) порівняно з 2023 роком. Причиною цього може бути зменшення витрат на дослідження та розробки та собівартості реалізованих виробничих запасів.

Фінансові витрати у 2023 році зменшилися на 92,04% (або на 12297 тис. грн) порівняно з 2022 роком, а у 2024 – зросли у 704 рази (або на 747395 тис. грн). Причиною збільшення може бути зростання відсотків за користування короткостроковими і довгостроковими позиками банків. Надзвичайно різке й значне збільшення суттєво впливає на зниження чистого фінансового результату.

Інші витрати у 2023 році зросли на 112,69% (або на 76251 тис. грн) порівняно з 2022 роком. У 2023 році підприємство витратило більше коштів на додаткові напрями діяльності. У 2024 році інші витрати зменшилися на 23,04 (або на 33154

тис. грн) порівняно з 2023 роком. Причиною зменшення може бути зниження собівартості реалізації фінансових інвестицій та необоротних активів.

Розглянемо структуру витрат підприємства (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Структура витрат ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022 – 2024 рр.

Показники	Код рядка Ф2	2022 рік	2023 рік	2024 рік
		пит. вага, %	пит. вага, %	пит. вага, %
Собівартість реалізованої продукції	2050	67,25	68,18	61,55
Адміністративні витрати	2130	4,80	5,50	5,73
Витрати на збут	2150	25,89	23,45	24,34
Інші операційні витрати	2180	1,00	1,25	0,66
Фінансові витрати	2250	0,18	0,01	6,73
Інші витрати	2270	0,89	1,61	1,00
Разом		100	100	100

Джерело: складено автором на основі даних табл. 2.5

За даними табл. 2.6 можемо побачити, що найбільшу питому вагу у структурі витрат займає собівартість реалізованої продукції. У 2022 році вона становила 67,25%, у 2023 році – збільшилася до 68,18%, у 2024 – зменшилася до 61,55%. Це обумовлено значною часткою витрат на сировину, пакувальні матеріали та енергоносії.

Друге місце у структурі витрат займають витрати на збут. У 2022 році вони становили 25,89%, у 2023 році – зменшилися до 23,45%, у 2024 – зросли до 24,34%. Причиною цього є логістичні витрати та активна маркетингова політика.

На третьому місці адміністративні витрати. У 2022 році вони становили 4,80%, у 2023 році зросли до 5,50% і у 2024 – зросли до 5,73%. Вони охоплюють витрати на загальне управління, офісне забезпечення, оплату праці управлінського персоналу.

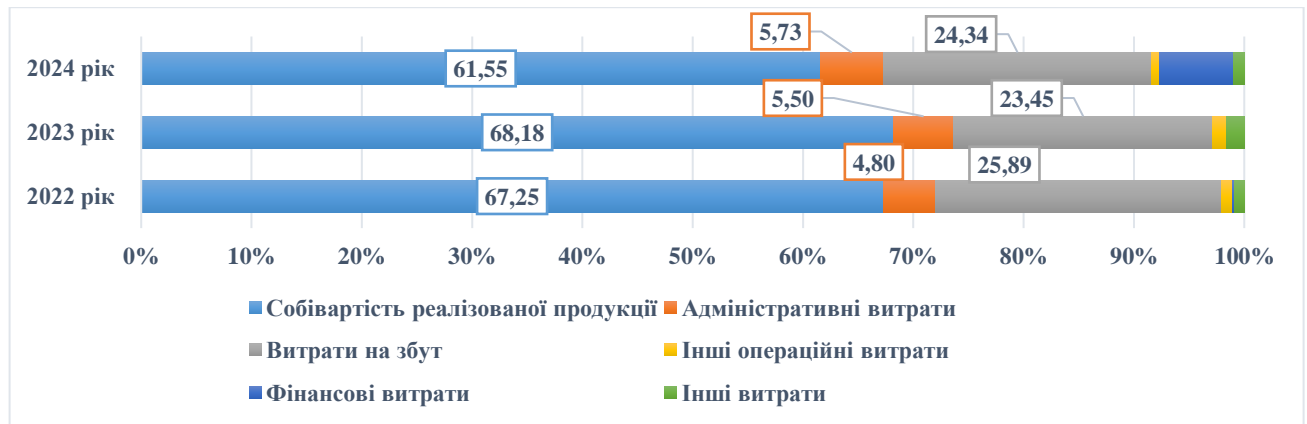

Рис. 2.2. Структура витрат ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022-2024 рр.

Джерело: складено автором на основі табл. 2.6

На рис. 2.2 бачимо структуру, яка свідчить про орієнтованість компанії на виробництво та реалізацію продукції як основні напрями діяльності.

Розглянемо динаміку та структуру операційних витрат підприємства (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Динаміка операційних витрат ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022–2024 рр.

Показники	Код рядка Ф2 Розділ III	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення 2023р. до 2022 р.		Відхилення 2024 р. до 2023 р.	
		сума, тис. грн.	сума, тис. грн.	сума, тис. грн.	абсол., тис. грн.	віднос., %	абсол., тис. грн.	віднос., %
1	2	3	5	7	9	10	12	13
Матеріальні затрати	2500	4569419	5456909	6126165	887490	19,42	669256	12,26
Витрати на оплату праці	2505	745726	881283	1093840	135557	18,18	212557	24,12
Відрахування на соціальні заходи	2510	131394	156520	195922	25126	19,12	39402	25,17
Амортизація	2215	705299	554777	642820	-150522	-21,34	88043	15,87
Інші операційні витрати	2520	1503261	1674182	2147094	170921	11,37	472912	28,25
Разом	2550	7655099	8723671	10205841	1068572	13,96	1482170	16,99

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За даними табл. 2.7 можна побачити, що матеріальні затрати у період 2022-2024 рр. зростали. У 2022 році вони становили 4569419 тис. грн, у 2023 - 5456909 тис. грн і у 2024 році зросли до 6126165 тис. грн. Зростання показника свідчить про те, що підприємство витрачає більше коштів на сировину, матеріали та енергоносії для виробництва продукції.

Витрати на оплату праці протягом досліджуваного періоду зростали. У 2022 році вони становили 745726 тис. грн, у 2023 – 881238 тис. грн і у 2024 році зросли до 1093840 тис. грн. З однієї сторони, зростання заробітної плати призводить до росту собівартості продукції підприємства. З іншої сторони, зростання витрат на оплату праці призводить до зростання відрахувань в державний бюджет та фонди соціального страхування, а також покращує рівень доходів та якість життя населення країни.

Відрахування на соціальні заходи у 2022 році становили 131394 тис. грн, у 2023 році – 156520 тис. грн і у 2024 році - 195922 тис. грн. Зростання відрахувань на соціальні заходи свідчить про збільшення витрат, пов'язаних із забезпеченням соціального пакета працівників.

Амортизація у період 2022-2024 р.р. мала тенденцію до зменшення. У 2022 році вона становила 705299 тис. грн, у 2023 році зменшилася до 554777 тис. грн і у 2024 – зменшилася до 642820 тис. грн. Це може свідчити про те, що деякі основні засоби вже досягли свого терміну служби та вже повністю амортизовані.

Інші операційні витрати протягом 2022-2024 р.р. зростали. У 2022 році вони становили 1503261 тис. грн, у 2023 – 1674182 тис. грн і у 2024 – зросли до 2147094 тис. грн. Зростання показника означає, що підприємство витрачає більше на певні додаткові операційні аспекти своєї діяльності.

За 2022-2024 роки загальна сума всіх операційних витрат підприємства мала тенденцію до збільшення. У 2022 році вона становила 7655099 тис. грн, у 2023 зросла до 8723671 тис. грн і у 2024 – зросла до 10205841 тис. грн. Це зумовлено підвищенням витрат на сировину та енергоносії.

Розглянемо структуру операційних витрат підприємства (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Структура операційних витрат ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022 – 2024 рр.

Показники	Код рядка Ф2 Розділ III	2022 рік	2023 рік	2024 рік
		пит. вага, %	пит. вага, %	пит. вага, %
1	2	4	6	8
Матеріальні затрати	2500	59,69	62,55	60,03
Витрати на оплату праці	2505	9,74	10,10	10,72
Відрахування на соціальні заходи	2510	1,72	1,79	1,92
Амортизація	2215	9,21	6,36	6,30
Інші операційні витрати	2520	19,64	19,19	21,04
Разом	2550	100	100	100

Джерело: складено автором на основі даних табл. 2.7

За даними табл. 2.8 можемо побачити, що найбільшу питому вагу у структурі операційних витрат займають матеріальні затрати. Це обумовлено високою залежністю виробничого процесу від сировини та енергоносіїв. У 2022 році матеріальні затрати становили 59,69%, у 2023 році – збільшилася до 62,55%, у 2024 – зменшилися до 60,03%.

Друге місце у структурі операційних витрат займають інші операційні витрати. У 2022 році вони становили 19,64%, у 2023 році – 19,19%, у 2024 – зросли до 21,04%. Їх високий рівень може бути пов'язаний із збільшенням витрат на обслуговування, а також з витратами, які мають непостійний характер.

На третьому місці витрати на оплату праці. У 2022 році вони становили 9,74%, у 2023 році зросли до 10,10% і у 2024 – зросли до 10,72%. Зростання свідчить про збереження високого рівня заробітної плати та соціальної відповідальності.

На рис. 2.3 можемо побачити, що найбільшу питому вагу займають матеріальні затрати, значення яких було найбільшим у 2023 році. Значну частку також становлять інші операційні витрати (найбільше значення мали у 2024 році) та витрати на оплату праці (мали відносно сталі значення протягом 2022-2024 рр.).

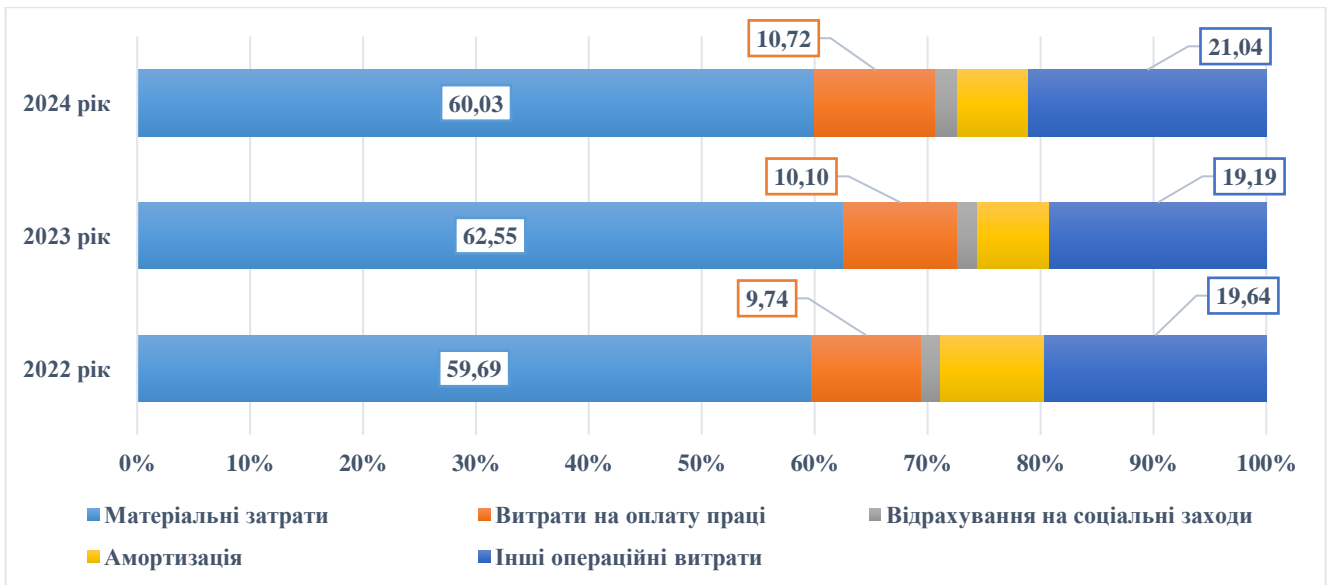

Рис. 2.3. Структура операційних витрат ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022-2024 р. р.

Джерело: складено автором на основі даних табл. 2.8

Важливим етапом є аналіз активів підприємства (табл. 2.9), оскільки саме вони є основою його виробничого та фінансового потенціалу. Активи підприємства поділяються на оборотні та необоротні, що відображає характер їх участі в господарському процесі та тривалість використання.

Таблиця 2.9

Обсяг, склад і структура активів ПрАТ «Карлсберг Україна»

за 2022-2024 рр., тис. грн

Види активів	2022 р.		2023 р.		2024 р.	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1. Необоротні активи	2443669	33,76	3326944	32,00	3422260	24,73
1.1. Нематеріальні активи	82893	3,39	94 137	2,83	134307	3,92
1.2. Основні засоби	1695992	69,40	2270078	68,23	2528410	73,88
2. Оборотні активи	4793684	66,24	7070220	68,00	10418188	75,27
Активи - всього	7237353	100	10397164	100	13840448	100

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За даними табл. 2.9 можемо побачити, що необоротні активи у 2022 році становили 2443669 тис. грн, у 2023 зросли до 3326944 тис. грн, у 2024 році – зросли до 3422260 тис. грн. Зростання необоротних активів зумовлене зростанням значення нематеріальних активів та основних засобів.

Нематеріальні активи у 2022 році становили 82893 тис. грн, у 2023 році – 94137 тис. грн і у 2024 – зросли до 134307 тис. грн. Зростання свідчить про те, що підприємство інвестує в розвиток технологій та брендів, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності.

Основні засоби у 2022 році становили 1695992 тис. грн, у 2023 – зросли до 2270078 тис. грн, у 2024 році – становили 2528410 тис. грн. Зростання свідчить про підвищення ролі матеріально-технічної бази підприємства.

Оборотні активи у 2022 році становили 4 793 684 тис. грн, у 2023 зросли до 7 070 220 тис. грн, у 2024 – зросли до 10 418 188 тис. грн. Зростання свідчить про посилення ліквідності підприємства та зміцнення його платоспроможності.

Загальна сума активів у 2022 році становила 7237353 тис. грн, у 2023 році – зросла до 10397164 тис. грн, у 2024 – зросла до 13840448 тис. грн. Зростання свідчить про розширення ресурсної бази підприємства, що є ознакою для фінансової стійкості та потенціалу подальшого розвитку.

Рис. 2.4. Структура активів ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022-2024 рр.

Джерело: складено автором на основі даних табл. 2. 9

На рис. 2.4 можемо побачити, що найбільшу питому вагу у структурі активів підприємства займають оборотні активи. Це вказує на активну поточну діяльність підприємства. У 2022 році вони становили 66,24%, у 2023 році зросли до 68%, і у 2024 – зросли до 75,27%.

Необоротні активи у структурі активів у 2022 році займали 33,76%, у 2023 році зменшилися до 32% і у 2024 – зменшилися до 24,73%. Це свідчить про значну, але не переважаючу частку інвестування в довгострокові ресурси – основні засоби або нематеріальні активи.

Ще одним важливим етапом аналізу ефективності господарської діяльності підприємства є вивчення його структури капіталу (табл. 2.10). Це дозволяє визначити співвідношення між власними та залученими джерелами фінансування його діяльності.

Таблиця 2.10

**Обсяг, склад і структура капіталу ПрАТ «Карлсберг Україна»
за 2022-2024 рр., тис. грн**

Види активів	2022 р.		2023 р.		2024 р.	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1. Власний капітал	4720388	65,22	6547839	62,98	8729530	63,07
1.1. Зареєстрований (пайовий) капітал	1022433	21,66	1022433	15,61	1022433	11,71
1.2. Нерозподілений прибуток	3489969	73,93	5317420	81,21	7499111	85,91
2. Довгостроковий позиковий капітал	69407	0,96	62275	0,60	0	0,00
3. Короткостроковий позиковий капітал	2447558	33,82	3787050	36,42	5110918	36,93
Капітал - всього	7237353	100	10397164	100	13840448	100

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За даними табл. 2.10 можемо бачити, що власний капітал у 2022 році становив 4720388 тис. грн, у 2023 році зріс до 6547839 тис. грн, у 2024 – зріс до 8729530 тис. грн. Зростання показника зумовлене швидким зростанням нерозподіленого прибутку протягом досліджуваного періоду.

Зареєстрований (пайовий) капітал протягом 2022 - 2024 р. р. становив 1022433 тис. грн. Це свідчить про стабільність структури власного капіталу з боку засновників.

Нерозподілений прибуток протягом досліджуваного періоду зростав. У 2022 році він становив 3489969 тис. грн, у 2023 році зріс до 5137420 тис. грн, у 2024 – зріс до 7499111 тис. грн. Значне зростання показника свідчить про підвищення фінансової стабільності.

Довгостроковий позиковий капітал у 2022 році становив 69407 тис. грн, у 2023 році зменшився до 62275 тис. грн, у 2024 – відсутній. Відсутність довгострокового позикового капіталу у 2024 році свідчить про низький рівень боргового навантаження та стабільну фінансову ситуацію підприємства.

Короткостроковий позиковий капітал у 2022 році становив 2447558 тис. грн, у 2023 році зріс до 3787050 тис. грн, у 2024 – зріс до 5110918 тис. грн. Зростання вказує на збільшення залежності від зовнішніх фінансових ресурсів. Це свідчить про активне розширення виробничих потужностей.

Загальна сума капіталу протягом досліджуваних років зростала. У 2022 році вона становила 7237353 тис. грн, у 2023 році зросла до 10397164 тис. грн, у 2024 – зросла до 13840448 тис. грн. Зростання загальної суми капіталу є позитивним сигналом, який вказує на зміцнення фінансової бази підприємства та здатність підтримувати своє фінансування з різних джерел.

На рис. 2.5 можемо побачити, що найбільшу питому вагу у структурі капіталу підприємства займає власний капітал. Це є позитивним фактором фінансової стабільності та незалежності підприємства від зовнішніх позикових ресурсів. У 2022 році він становив 65,22%, у 2023 році – 62,98%, у 2024 – 63,07%.

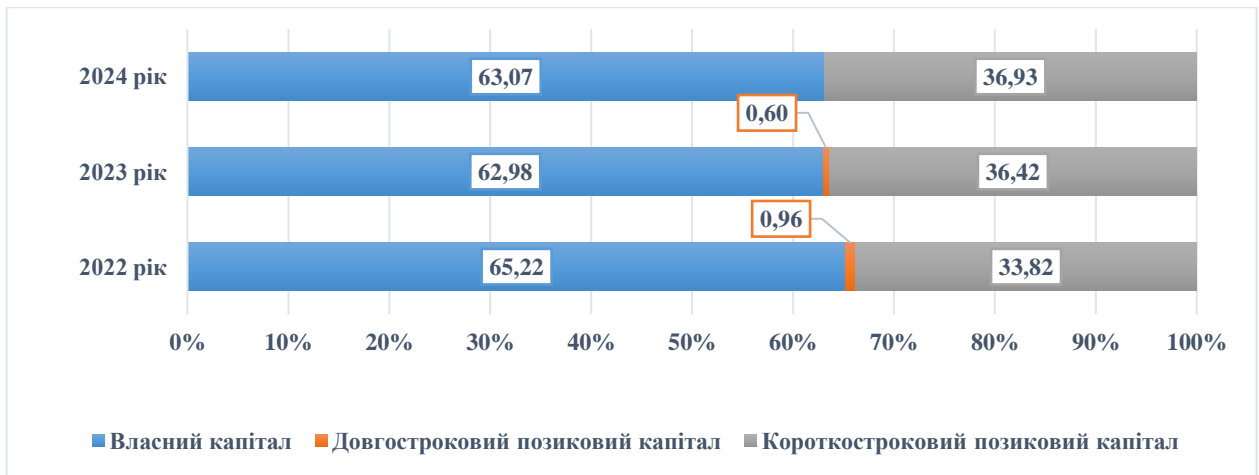

Рис. 2. 5. Структура капіталу ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022-2024 рр.

Джерело: складено автором на основі даних табл. 2.10

Короткостроковий позиковий капітал займає друге місце у структурі капіталу. Це свідчить про важливу роль короткострокових зобов'язань у фінансуванні поточної діяльності підприємства. У 2022 році він становив 33,82%, у 2023 році – 36,42%, у 2024 – 36,93%.

Довгостроковий позиковий капітал у 2022 році становив 0,96%, у 2023 році – 0,60, у 2024 – відсутній. Динаміка довгострокового позикового капіталу свідчить про зниження залежності підприємства від довгострокових зобов'язань і його повну відсутність у 2024 році.

2.3. Оцінка фінансового стану підприємства та його фінансових результатів

Аналіз структури активів і джерел їх фінансування дає цілісне уявлення про ресурси компанії. Для повної оцінки ефективності його функціонування необхідно проаналізувати фінансовий стан підприємства. Ключовим елементом оцінки є аналіз фінансової стійкості (табл. 2.11), оскільки саме він дозволяє визначити

наскільки підприємство забезпечене власними ресурсами та здатне своєчасно виконувати свої зобов'язання.

Таблиця 2.11

**Динаміка показників фінансової стійкості ПрАТ «Карлсберг Україна»
за 2022-2024 рр.**

Показники	Роки			Відхилення, абсол.	
	2022	2023	2024	2023/	2024/
				2022 рр.	2023 рр.
1. Коефіцієнт автономії	0,65	0,63	0,63	-0,02	0,00
2. Коефіцієнт фінансової залежності	1,53	1,59	1,59	0,05	0,00
3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,48	0,49	0,61	0,01	0,12
4. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,66	0,64	0,63	-0,03	-0,01

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За даними табл. 2.11 можемо побачити, що коефіцієнт фінансової автономії у 2022 році становив 0,65%, у 2023 та 2024 роках зменшився до 0,63. Значення показника фінансової автономії вище 0,6 говорить про те, що компанія використовує не весь свій потенціал. З одного боку, це позитивний сигнал для кредиторів та інвесторів, оскільки підприємство може покривати більшість своїх активів за рахунок власного капіталу. З іншого боку, високий коефіцієнт автономії свідчить про недостатнє використання фінансового потенціалу.

Коефіцієнт фінансової залежності протягом досліджуваних років зростає. У 2022 році він становив 1,53, у 2023 та 2024 роках – 1,59. Зростання значення коефіцієнта вказує на збільшення залежності підприємства від позикових коштів у фінансуванні своєї діяльності. Оскільки зростання показника не супроводжується падінням прибутковості підприємства, це свідчить про активну інвестиційну діяльність та розширення виробництва.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу у 2022 році становив 0,48, у 2023 році – 0,49, у 2024 році – збільшився до 0,61. Позитивне значення свідчить про достатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів і частини оборотних.

Коефіцієнт фінансової стійкості у 2022 році становив 0,66, у 2023 році зменшився до 0,64 і у 2024 – зменшився до 0,63. Нормативне значення показника ≥ 1 . Низьке значення говорить про те, що існує певний ризик втрати платоспроможності

Наступним важливим етапом оцінки фінансового стану підприємства є аналіз його ліквідності та платоспроможності (табл. 2.12). Ці показники дають змогу визначити, наскільки швидко підприємство може погасити свої короткострокові зобов'язання за рахунок поточних активів.

Таблиця 2.12

**Показники ліквідності та платоспроможності
ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022-2024 рр.**

Показники	Роки			Відносне відхил.,%	
	2022	2023	2024	2023/ 2022 рр.	2023/ 2024 рр.
	1. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1,96	1,87	2,04	-4,68
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,61	1,58	1,79	-1,82	12,91
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,21	1,36	1,55	12,40	13,97
4. Чистий оборотний капітал, тис. грн.	2346126	3283170	5307270	39,94	61,65

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За даними табл. 2.12 можемо побачити, що коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) у 2022 році становив 1,96, у 2023 році знизився до 1,87, а у 2024 – зріс до 2,04. Збільшення коефіцієнта вказує на поліпшення здатності підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання. Це є позитивним сигналом для

кредиторів та інвесторів, оскільки свідчить про покращення платоспроможності підприємства.

Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2022 році становив 1,61, у 2023 році зріс до 1,58, у 2024 – зріс до 1,79. Збільшення коефіцієнта свідчить про здатність підприємства покрити свої короткострокові борги.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2022 році становив 1,21, у 2023 році зріс до 1,36 і у 2024 – зріс до 1,55. Збільшення коефіцієнта свідчить про покращення здатності підприємства покрити свої найбільш термінові короткострокові зобов'язання.

Чистий оборотний капітал протягом досліджуваного періоду зростає. У 2022 році він становив 2346126 тис. грн, у 2023 році зріс до 3283170 тис. грн, у 2024 – зріс до 5307270 тис. грн. Показник чистого оборотного капіталу у 2022-2024 роках є позитивним, це вказує на те, що короткострокові кошти, наявні в оборотних активах, є більш ніж достатніми для оплати поточних зобов'язань, оскільки вони мають бути сплачені.

Після оцінки показників ліквідності та платоспроможності підприємства слід перейти до аналізу показників ділової активності (табл. 2.13). Ці показники допоможуть зрозуміти наскільки підприємство використовує свої ресурси для досягнення прибутковості.

Таблиця 2.13

Показники ділової активності ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022-2024 рр.

Показники	Роки			Відхилення			
	2022	2023	2024	абсолютне (+/-)		відносне, %	
				2023/ 2022 рр.	2024/ 2023 рр.	2023/ 2022 рр.	2024/ 2023 рр.
1. Коефіцієнт оборотності активів	1,25	1,04	0,90	-0,21	-0,14	-16,68	-13,23
2. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	2,26	1,42	1,03	-0,83	-0,39	-36,88	-27,61
3. Тривалість обертання оборотних коштів	160	253	349	93,28	96,45	58,44	38,14

Продовження табл. 2.13

4. Коефіцієнт оборотності запасів	7,22	6,36	5,81	-0,86	-0,55	-11,91	-8,66
5. Тривалість обертання запасів	50	57	62	6,74	5,37	13,52	9,48
6. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,53	2,50	2,01	-0,03	-0,49	-1,03	-19,54
7. Тривалість обертання кредиторської заборгованості	142	144	179	1,49	34,93	1,04	24,29
8. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	9,09	11,8 0	12,21	2,71	0,41	29,85	3,44
9. Тривалість обертання дебіторської заборгованості	40	31	29	-9,11	-1,01	-22,99	-3,33
10. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,91	1,65	1,43	-0,26	-0,22	-13,71	-13,36

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За даними табл. 2.13 можемо побачити, що коефіцієнт оборотності активів у 2022 році становив 1,25 оборотів, у 2023 році зменшився до 1,04 оборотів, у 2024 - зменшився до 0,90 оборотів. Низьке значення коефіцієнта говорить про те, що підприємство менше використовує свої обмежені ресурси.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів у 2022 році становив 2,26 оборотів, у 2023 році зменшився до 1,42 оборотів, у 2024 – зменшився до 1,03 оборотів. Зменшення показника є негативним явищем, оскільки свідчить про те, що підприємство погіршує політику управління запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами. Зниження оборотності веде до зростання потреби у фінансових ресурсах. В умовах відсутності доступу до дешевих фінансових ресурсів це призведе до збільшення фінансових витрат підприємства.

Тривалість обертання оборотних коштів у 2022 році становила 160 днів, у 2023 році збільшилася до 253 днів, у 2024 – збільшилася до 349 днів. Підвищення даного показника говорить про те, що підприємству необхідно залучити більше

фінансових ресурсів для фінансування оборотних активів, а це веде до збільшення фінансових витрат, так як необхідно залучати додаткові кошти.

Коефіцієнт оборотності запасів протягом досліджуваного періоду мав тенденцію до зменшення. У 2022 році він становив 7,22 оборотів, у 2023 році – 6,36 оборотів, у 2024 – 5,81 оборотів. Низький коефіцієнт оборотності запасів може бути ознакою слабких продажів, надлишкових запасів, або на товар не встановлена належна ціна, і на нього немає великого попиту. Це може свідчити про проблеми з мерчандайзингом, неправильне позиціонування та неефективний маркетинг.

Тривалість обертання запасів у 2022 році становила 50 днів, у 2023 році збільшилася до 57 днів, у 2024 – збільшилася до 62 днів. Збільшення показника свідчить про зниження швидкої реалізації продукції.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості у 2022 році становив 2,53 оборотів, у 2023 році зменшився до 2,50 оборотів, у 2024 – зменшився до 2,01 оборотів. Зменшення коефіцієнта означає, що підприємство стало повільніше розраховуватися із постачальниками або кредиторами.

Тривалість обертання кредиторської заборгованості протягом 2022-2024 р. р. зростала. У 2022 році вона становила 142 дні, у 2023 році зросла до 144 днів, у 2024 – зросла до 179 днів. Збільшення тривалості обороту кредиторської заборгованості в цілому може свідчити про погіршення фінансового стану та ефективності управління ресурсами компанії.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2022 році становив 9,09 оборотів, у 2023 році зріс до 11,80 оборотів, у 2024 – зріс до 12,21 оборотів. Зростання показника означає, що підприємство швидше отримує платежі зі своїх дебіторів.

Тривалість обороту дебіторської заборгованості у 2022 році становила 40 днів, у 2023 році зменшилася до 31 дні, у 2024 – зменшилася до 29 днів. Зменшення показника свідчить про те, що підприємство швидше отримує оплату по рахунках.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу у 2022 році становив 1,91 оборотів, у 2023 році зменшився до 1,65, у 2024 – зменшився 1,43. Зниження даного показника виявляє тенденцію до бездіяльності частини власних коштів.

Наступним етапом є аналіз показників рентабельності (табл. 2.14). Рентабельність є одним із ключових критеріїв ефективності функціонування підприємства, оскільки демонструє наскільки результативно підприємство перетворює вкладені ресурси в прибуток.

Таблиця 2.14

Показники рентабельності ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022-2024 рр.

Показники	Роки			Відхил. абсол.	
	2022	2023	2024	2023/ 2022 рр.	2024/ 2023 рр.
	1. Рентабельність активів (за прибутком до оподаткування), %	28,99	25,46	22,07	-3,53
2. Рентабельність активів (за чистим прибутком), %	23,74	20,73	18,00	-3,01	-2,72
3. Рентабельність власного капіталу (за прибутком до оподаткування), %	47,19	39,85	35,01	-7,35	-4,84
4. Рентабельність власного капіталу (за чистим прибутком), %	38,65	32,44	28,56	-6,21	-3,87
5. Рентабельність операційної діяльності, %	24,11	24,21	23,10	0,10	-1,11
6. Рентабельність продукції, %	36,43	36,73	39,03	0,30	2,31
7. Рентабельність продажу, %	43,26	43,47	45,14	0,20	1,68

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За даними табл. 2.14 можемо побачити, що рентабельність активів (за прибутком до оподаткування) у 2022 році становила 28,99%, у 2023 році зменшилася до 25,46%, у 2024 – зменшилася до 22,07%. Зменшення показника свідчить про те, що підприємство стало менш ефективне у використанні своїх активів для отримання прибутку до сплати податків.

Рентабельність активів за чистим прибутком у 2022 році становила 23,74%, у 2023 році зменшилася до 20,73%, у 2024 – зменшилася до 18%. Зменшення

показника свідчить про те, що підприємство стало менш ефективне у використанні своїх активів для отримання чистого прибутку після сплати податку.

Рентабельність власного капіталу (за прибутком до оподаткування) у 2022 році становила 47,19%, у 2023 році зменшилася до 39,85%, у 2024 – зменшилася до 35,01%. Зменшення показника свідчить про те, що підприємство стало менш ефективним у використанні власного капіталу до сплати податків.

Рентабельність власного капіталу (за чистим прибутком) у 2022 році становила 38,65%, у 2023 році зменшилася до 32,44%, у 2024 – зменшилася до 28,56%. Зменшення показника свідчить про те, зниження ефективності використання власних коштів для генерування чистого прибутку після сплати податку.

Рентабельність операційної діяльності у 2022 році становила 24,11%, у 2023 році зросла до 24,21%, у 2024 – зменшилася до 23,10%. Зменшення показника свідчить про те, що підприємство стало менш ефективним в генерації прибутку від операційної діяльності. Чим вищим є значення коефіцієнту, тим ефективнішою вважається діяльність підприємства.

Рентабельність продукції у 2022 році становила 36,43%, у 2023 році зросла до 36,73%, у 2024 – зросла до 39,03%. Така позитивна динаміка свідчить про поступове покращення фінансових результатів підприємства. Це означає, що підприємство отримує більший прибуток з кожної гривні реалізованої продукції. Зокрема, за останні три роки спостерігається стабільна тенденція до підвищення прибутковості.

Рентабельність продажу у 2022 році становила 43,26%, у 2023 році зросла до 43,47%, у 2024 – зросла до 45,14%. Зростання показника свідчить про покращення ефективності підприємства у генеруванні прибутку від основної діяльності. Це може бути результатом збільшення цін або покращення якості продукції. Зростання рентабельності продажу також може свідчити про ефективне управління операційними витратами.

2.4. Діагностика основних засобів підприємства та ефективності їх використання

Основні засоби є базою виробничого процесу та забезпечують безперервність діяльності підприємства. Їх стан, структура, рівень зносу та ефективність використання мають значний вплив на продуктивність праці, обсяг виробництва та фінансовий результат.

З метою оцінки структури, рівня зносу та ефективності використання основних засобів було проведено аналіз їх первісної вартості за періодами придбання (табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Структура основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна» за періодами придбання: первісна, знос та залишкова вартість

Період придбання ОЗ	Первісна вартість	Сума зносу	Залишкова вартість
1910-1923	0,0010	0,0014	0,00005
1930-1974	0,05	0,05	0,05
1978-1986	0,00008	0,05	0,00
1987-1991	3,52	3,83	1,03
1992-1996	5,16	5,28	0,47
1997-2001	19,97	18,59	41,06
2002-2006	17,97	18,25	14,38
2007-2011	17,50	17,58	14,31
2012-2016	17,41	17,62	14,02
2017-2021	18,43	18,75	14,67
Разом	100,00	100,00	100,00

Джерело: складено автором на основі реєстру ОЗ підприємства

За даними табл. 2.15 можемо побачити, що найбільша частка основних засобів за первісною вартістю припадає на періоди 2017-2021 рр. (18,43%), 2002-2006 рр. (17,97%) та 2007-2011 рр. (17,50%), це свідчить про активне оновлення технічної бази підприємства протягом останніх двох десятиліть. Найстаріші активи

(періоди до 1986 року) мають малу частку у загальній вартості та майже повністю зношені.

Сума зносу досягає найбільших значень у періодах 1997-2001 рр. (18,59%) та 2002-2006 рр. (18,25%), що пояснюється тривалим строком експлуатації.

Найбільша залишкова вартість зосереджена у групі 1997-2001 рр. (41,06%) та свідчить про наявність технічно справних активів, придатних для подальшої експлуатації.

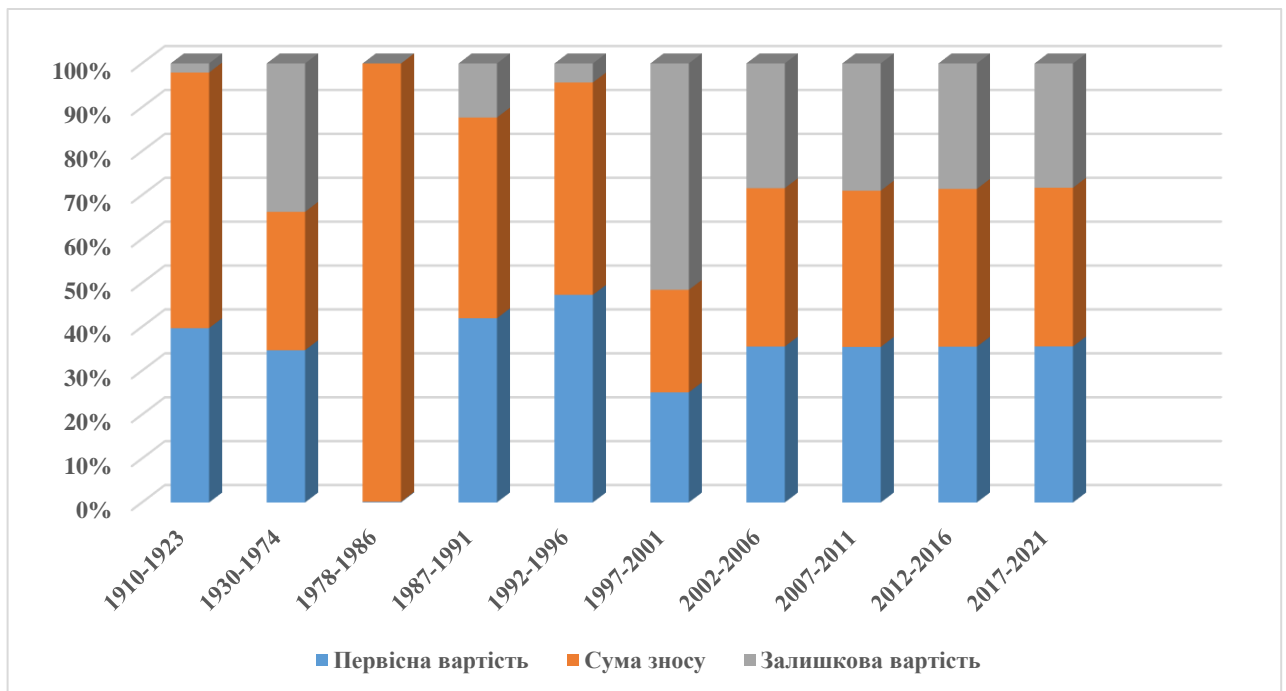

Рис. 2.6. Структура основних засобів за періодами введення в експлуатацію на ПрАТ «Карлсберг Україна»

Джерело: складено автором на основі даних табл. 2.15

На рис. 2.6 можемо бачити, що у періодах 1910-1923 рр. та 1978-1986 рр. частка зносу дуже велика, а залишкова вартість – мінімальна, це свідчить про виснаження основних засобів.

З періоду 1997-2001 рр. частка залишкової вартості зростає, а знос зменшується, що свідчить про оновлення основних засобів.

У періодах 2002-2021 рр. спостерігається збалансоване співвідношення первісної та залишкової вартості, з помірною часткою зносу, що вказує на відносно нові основні засоби.

Під час дослідження структури основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна» проведено аналіз їх розподілу за видами – виробничі та невиробничі (табл. 2.16).

Таблиця 2.16

Аналіз основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна» за видами

Види ОЗ	Сума первісної вартості	%	Сума зносу	%	Сума залишкової вартості	%
Виробничі	6985996490,32	50,04	4742999204,55	50,05	2246172460,79	50,02
Невиробничі	6975089899,20	49,96	4733899172,76	49,95	2244365901,46	49,98
Разом	13961086389,52	100,00	9476898377,31	100,00	4490538362,25	100,00

Джерело: складено автором на основі реєстру ОЗ підприємства

За даними табл. 2.16 можемо бачити, що частки виробничих і невиробничих засобів є рівними практично за всіма показниками. Первісна вартість виробничих засобів становить 6,99 млрд. грн, невиробничих – 6,98 млрд. грн. Сума зносу виробничих засобів становить 4,74 млрд. грн, невиробничих – 4,73 млрд. грн. Залишкова вартість виробничих засобів становить 2,25 млрд. грн, невиробничих – 2,24 млрд. грн.

Рівномірний розподіл свідчить про інвестиційну політику, що забезпечує належне функціонування як виробничих потужностей, так і об'єктів невиробничої сфери.

На рис. 2.7 можемо побачити, що частка виробничих та невиробничих активів розподілена майже порівну. Первісна вартість виробничих основних засобів становить 50,04%, а невиробничих – 49,96%. Аналогічна тенденція спостерігається і в розподілі суми зносу та залишкової вартості, що свідчить про рівномірний ступінь зношеності обох типів активів.

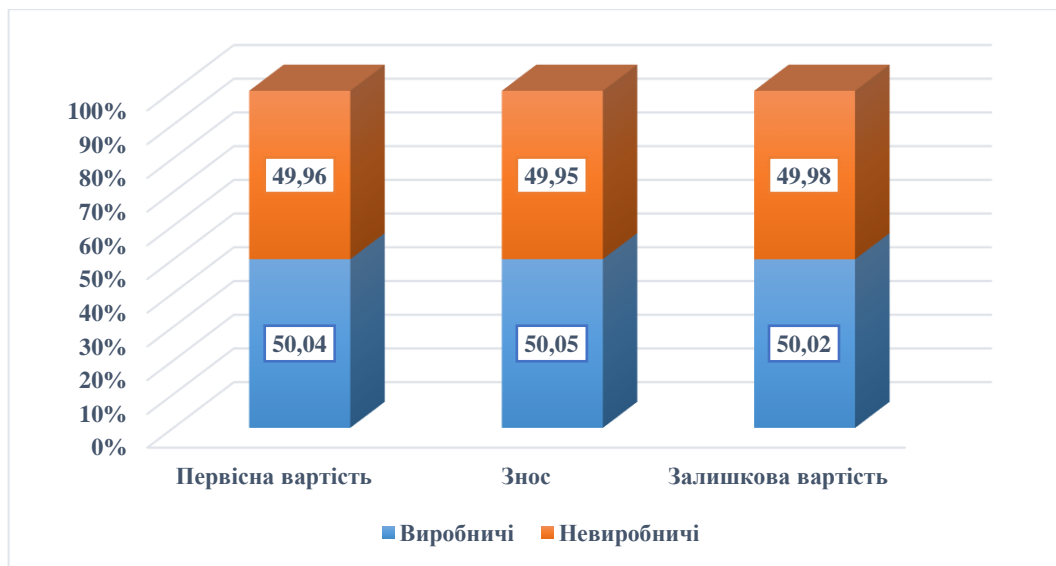

Рис. 2.7. Структура основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна» за видами
Джерело: складено автором на основі даних табл. 2.16

Основні засоби ПрАТ «Карлсберг Україна» включають виробничі обладнання, транспортні засоби, будівлі, споруди, офісну техніку та інші матеріальні активи. Щоб оцінити ресурсну базу підприємства та ефективність її використання проаналізуємо обсяг та структуру основних засобів (табл. 2.17).

Таблиця 2.17

**Обсяг, склад та структура основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна»
за 2022 – 2024 рр.**

Група основних засобів	2022 рік		2023 рік		2024 рік	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
1. Будинки, споруди та передавальні пристрої	849904	13,95	876977	13,81	976077	12,89
2. Машини та обладнання	4791862	78,63	4990242	78,58	6034295	79,69
3. Тара	403074	6,61	433969	6,83	499043	6,59
4. Приладдя та інвентар	45462	0,75	45704	0,72	59427	0,78
5. Інші основні засоби	3510	0,06	3235	0,05	3076	0,04
Разом	6093812	100	6350127	100	7571918	100

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За даними табл. 2.17, можна побачити, що на підприємстві найбільшу питому вагу займають машини та обладнання. Це свідчить про те, що підприємство основну частину інвестицій і ресурсів спрямовує на основні засоби, які впливають на її основну діяльність. У 2022 році машини та обладнання становили 78,63% у структурі основних засобів, у 2023 році – 78,58%, у 2024 – 79,69%.

Друге місце у структурі основних засобів займають будинки, споруди та передавальні пристрої. Це означає, що підприємство значні інвестиції робить у нерухомість та інфраструктуру, що підтримують основну діяльність. Питома вага будинків, споруд та передавальних пристроїв у 2022 році складала 13,95%, у 2023 році – 13,81 і у 2024 – зменшилася до 12,89%.

Третє місце у структурі основних засобів у 2022-2024 роках займає тара. Це вказує на те, що важливою складовою виробничого процесу є використання тари для зберігання та транспортування продукції. Її питома вага у 2022 році складає 6,61%, у 2023 році – 6,83% і у 2024 – 6,59%.

Наочно структура основних засобів підприємства за 2022-2024 роки представлена на рис. 2.8.

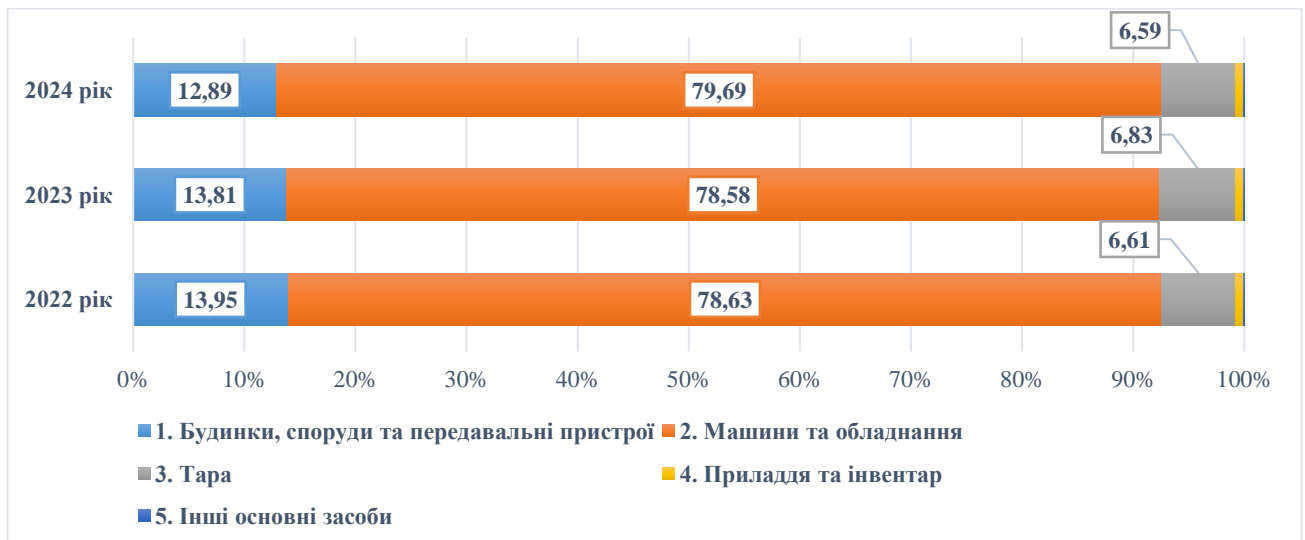

Рис. 2.8. Структура основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022 – 2024 роки

Джерело: складено автором на основі даних табл. 2.17

Проаналізувавши обсяги, склад та структуру основних засобів на ПрАТ «Карлсберг Україна» необхідно провести оцінку стану та ефективності використання основних засобів на ньому. Для цього в першу чергу потрібно розглянути їх технічний стан та визначити рівень зношеності.

Для оцінки технічного стану основних засобів визначаються коефіцієнти оновлення, вибуття, зношеності та придатності. (табл. 2.18).

Таблиця 2.18

Аналіз динаміки руху і технічного стану основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022-2024 рр.

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відносне відхилення, %	
				2023р./2022р.	2024р./2023р.
1. Первісна вартість основних засобів, тис. грн	6093812	6350127	7571918	4,21	19,24
2. Надійшло за період основних засобів, тис. грн	536366	1306131	895637	143,51	-31,43
3. Коефіцієнт оновлення	0,09	0,21	0,12	133,69	-42,49
4. Вибуло за період основних засобів, тис. грн	126307	194648	492175	54,11	152,85
5. Коефіцієнт вибуття	0,02	0,03	0,07	47,89	112,05
6. Знос основних засобів, тис. грн	4092691	4993463	5138593	22,01	2,91
7. Коефіцієнт зносу	0,67	0,79	0,68	17,08	-13,70
8. Коефіцієнт придатності	0,33	0,21	0,32	-34,94	50,42

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За даними табл. 2.18 можемо побачити, що коефіцієнт оновлення у 2022 році становив 0,09, у 2023 році збільшився до 0,21, а у 2024 році зменшився до 0,12. Низький коефіцієнт вказує на технічне старіння основних засобів.

Коефіцієнт вибуття у 2022 році становив 0,02, у 2023 році – 0,3, і 2024 році - збільшився до 0,07. Низький коефіцієнт свідчить про відсутність системного оновлення основних засобів.

Коефіцієнт зносу у 2022 році становив 0,67, у 2023 році збільшився до 0,79 і у 2024 році зменшився до 0,68. Високий коефіцієнт говорить про те, що підприємство не вчасно оновлює свої основні засоби.

Коефіцієнт придатності основних засобів у 2022 році становив 0,33, у 2023 – 0,21 і у 2024 – 0,32. Низький коефіцієнт говорить про те, що на підприємстві наявна мала частина основних засобів, які придатні для експлуатації в процесі господарської діяльності.

На ПрАТ «Карлсберг Україна» встановлюються оцінені строки корисного використання основних засобів [29, ст. 23]:

● Будівлі, споруди та передавальні пристрої	15 – 40 років
● Машини та обладнання, з них	2 – 20 років
електронно – обчислювальні машини та зв’язані з ними	
комп’ютерні програми, комп’ютери,	2 – 3 роки
модеми, комутатори,	
інформаційні сітки, сервери, комунікатори, смартфони	
● пакувальні матеріали і тара	5 – 10 років
● приладдя та інвентар, інші основні засоби	3 – 10 років

Більшість основних засобів мають нормативно визначені строки корисного використання, що відповідають вимогам технічної документації та облікової політики підприємства.

Після аналізу обсягу, структури та строків корисного використання основних засобів доцільно перейти до оцінки ефективності їх використання, що є ключовим чинником забезпечення стабільного функціонування підприємства (табл. 2. 19).

За даними табл. 2.19 можемо побачити, що віддача основних засобів у 2023 році збільшилася на 1 грн/грн або на 11,58% порівняно з 2022 роком, тобто збільшилася кількість виробленої продукції з 1 грн, вкладеної в основні засоби, що свідчить про покращення використання основних засобів. У 2024 році віддача зменшилася на 0,25 грн/грн або на 4,53% порівняно з 2023 роком.

**Динаміка ефективності використання основних засобів ПрАТ «Карлсберг
Україна за 2022-2024 рр.**

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення абсолютне (+;-)		Відхилення відносне, %	
				2023р./2022р.	2024р./2023 р.	2023р./2022р.	2024р./2023р.
1. Обсяг продукції, тис. грн	9033066	10812093	12488230	1779027	1676137	19,69	15,50
2. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	1848557	1983035	2399244	134479	416209	7,27	20,99
3. Валовий прибуток, тис. грн	3907731	4699480	5637697	791749	938217	20,26	19,96
4. Віддача основних засобів, грн	4,89	5,45	5,21	1	-0,25	11,58	-4,53
5. Місткість основних засобів, грн	0,20	0,18	0,19	-0,02	0,01	-10,38	4,75
6. Рентабельність основних засобів, %	211,39	236,98	234,98	26	-2	12,11	-0,85

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна»

Показники віддачі і місткості є оберненими один до одного. При збільшенні одного показника відбувається зменшення іншого і навпаки. Тому місткість основних засобів у 2023 році зменшилася на 0,02 грн/грн або на 10,38% порівняно з 2022 роком. Підприємству потрібно буде вкладати в основні виробничі запаси менше, для того, щоб отримати необхідний обсяг продукції. У 2024 році даний показник збільшився на 0,1 грн/грн або на 4,75%.

Рентабельність основних засобів у 2023 році збільшилася на 26% порівняно з 2022 роком, а у 2024 році зменшилася на 2% порівняно з 2023 роком. Зменшення рентабельності основних засобів означає, що зменшилася частка прибутку від вартості основних засобів.

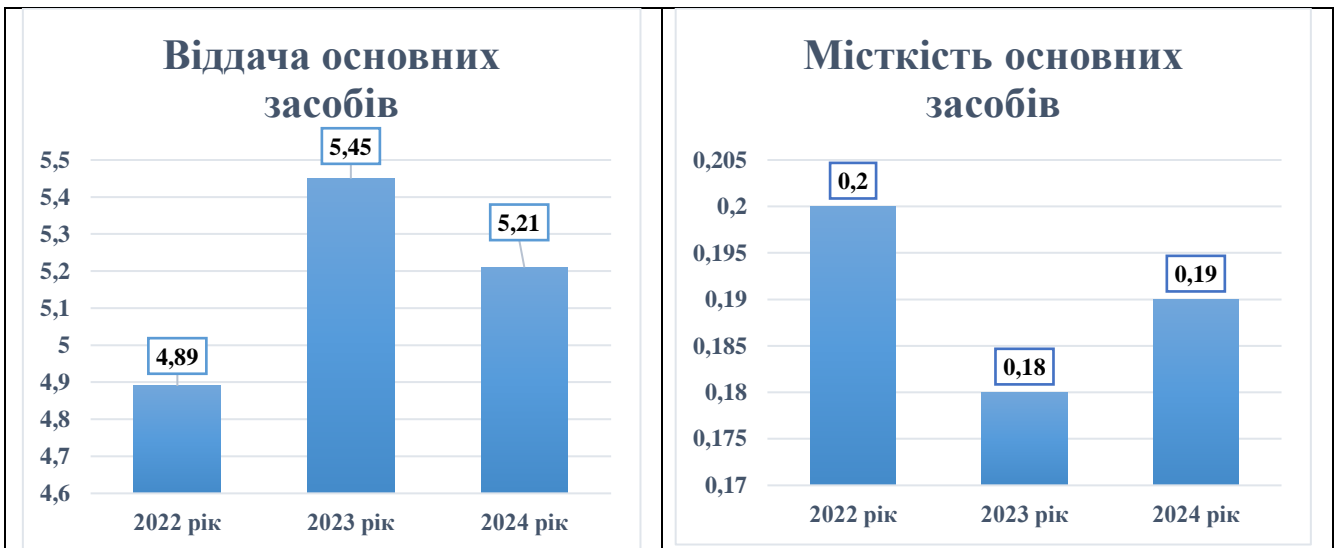

Рис 2.9. Динаміка віддачі та місткості основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна» за 2022-2024 рр.

Джерело: складено автором на основі табл. 2.19

Рис. 2. 9 відображає взаємозв'язок між віддачею та місткістю основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна» (при збільшенні одного показника відбувається зменшення іншого і навпаки). Він показує, як ефективно використовуються основні засоби для генерування прибутку та обсягу виробництва.

2.5. Правове регулювання діяльності ПрАТ «Карлсберг Україна»

Приватне акціонерне товариство «Карлсберг Україна» - юридична особа, створена відповідно до законодавства України. Згідно зі статтею 152 Цивільного кодексу України та Законом України «Про акціонерні товариства», акціонерне товариство – господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями [30].

Основними законодавчими актами, які регулюють діяльність ПрАТ «Карлсберг Україна» є:

- Цивільний кодекс України – визначає загальні засади правосуб'єктності [21].

- Господарський кодекс України – регулює підприємницьку діяльність [22].

- Закон України «Про акціонерні товариства» - встановлює норми щодо створення, реорганізації та припинення діяльності акціонерних товариств [30].

- Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» - зобов'язує підприємство отримувати ліцензії на виробництво та продаж алкогольної продукції [31].

- Податковий кодекс України, Кодекс законів про працю України та ін. [7], [32].

Окрім зовнішнього правового регулювання, діяльність підприємства здійснюється відповідно до внутрішніх нормативно-правових актів, які регламентують окремі аспекти управління підприємством:

- Положення про Генерального директора – визначає правовий статус, компетенцію, строк повноважень, порядок призначення та організацію роботи Генерального директора Товариства [33].

- Положення про Ревізійну комісію – визначає порядок обрання та призначення членів Ревізійної комісії, встановлює їх права, обов'язки та повноваження [34].

- Положення про Наглядову раду – визначає порядок обрання членів Наглядової ради їх виключну компетенцію та проведення річних зборів. Встановлює права та обов'язки Наглядової ради [35].

- Положення про загальні збори – визначає порядок проведення загальних Зборів, обов'язкові питання для розгляду, виключну компетенцію загальних Зборів [36].

- Положення про філію «Львівська пивоварня», про представництво в м. Харкові, м. Одесі та філію в м. Києві – визначає їх юридичний статус, мету

створення та цілі діяльності, облік та звітність, персонал, управління філією/представництвом, реорганізацію та ліквідацію філії/представництва [37], [38], [39], [40].

ПрАТ «Карлсберг Україна» діє на підставі власного Статуту, який визначає цілі та предмет діяльності, порядок управління та розподілу прибутку. Статут підприємства складається з 24 статей, включаючи основні положення [41]:

- Повне найменування: Приватне акціонерне товариство «Карлсберг Україна». Скорочене найменування: ПрАТ «Карлсберг Україна»

- Товариство є юридичною особою за законодавством України. Філії і представництва Товариства не є юридичними особами і діють від імені Товариства і у відповідності до Статуту.

- Товариство створене з метою отримання прибутку від здійснення господарської, підприємницької та інших видів діяльності. Предметом діяльності є: виробництво пива, алкогольних та слабоалкогольних напоїв та інше. Захист державної таємниці здійснюється відповідно до ЗУ «Про державну таємницю».

- Товариство самостійно здійснює зовнішньоекономічну діяльність згідно з чинним законодавством.

- Майно формується з джерел, не заборонених чинним законодавством України. Товариство здійснює володіння, користування і розпорядження своїм майном відповідно до цілей своєї діяльності, може створювати фонд сплати дивідендів, також інші фонди, які створюються за рішенням загальних зборів.

- Статутний капітал формується згідно з вимогами ЗУ «Про акціонерні товариства». Розмір статутного капіталу становить 1 022 432 914 гривень. Товариство може здійснювати тільки приватне розміщення акцій. Для залучення додаткових коштів Товариство має право розміщувати облігації.

- Власний капітал не може бути меншим розміру Статутного капіталу Товариства.

- Переважним правом акціонерів є право придбавати розміщені Товариством прості акції пропорційно частці належних йому простих акцій у загальній кількості простих акцій.

- Органами Товариства є: Загальні збори акціонерів – вищий орган Товариства; Генеральний директор – виконавчий орган, який здійснює управління поточною діяльністю Товариства. Наглядова рада – орган, що здійснює захист прав акціонерів, контролює та регулює діяльність виконавчого органу; Ревізійна комісія – контролюючий орган, який проводить перевірки фінансово – господарської діяльності.

- Загальні збори акціонерів є вищим органом Товариства. Товариство зобов'язане щороку скликати загальні Збори.

- Члени наглядової ради обираються акціонерами під час проведення загальних зборів Товариства строком на 3 роки. Наглядова рада здійснює захист прав акціонерів, і в межах компетенції, контролює та регулює діяльність Генерального директора.

- Генеральний директор – виконавчий орган Товариства, який здійснює керівництво його поточною діяльністю. Він підзвітний Загальним зборам акціонерів та Наглядовій раді, організовує виконання їх рішень.

- Перевірку фінансово-господарської діяльності здійснює аудиторська фірма, відповідно до чинного законодавства України.

- Голова та члени Наглядової ради, Генеральний директор, голова та члени Ревізійної комісії є посадовими особами органів Товариства. Вони не мають права розголошувати комерційну таємницю та конфіденційну інформацію про діяльність компанії.

- Фінансовий рік Товариства відповідає календарному року та починається 1 січня і закінчується 31 грудня. Річний звіт на баланс затверджуються загальними Зборами.

- Аудитор Товариства здійснює перевірку фінансово господарської діяльності Товариства відповідно до чинного законодавства. Аудитор не може бути пов'язаний майновими інтересами з Товариством або з його посадовими особами.

- Ціна придбання акцій не може бути меншою за ринкову ціну.

- Трудові відносини регулюються законодавством про працю. Вищим органом трудового колективу є загальні Збори трудового колективу.

- Товариство припиняється в результаті передання всього свого майна, права та обов'язків іншим підприємницьким товариствам- правонаступникам шляхом злиття, приєднання, поділу, перетворення або в результаті ліквідації.

Таким чином, Статут «ПрАТ Карлсберг Україна» визначає правовий статус, цілі, напрями діяльності, структуру управління, права та обов'язки акціонерів, порядок формування капіталу, фінансової звітності, а також принципи взаємодії з трудовим колективом. Документ забезпечує чітке регулювання внутрішніх процесів підприємства відповідно до чинного законодавства України, що сприяє ефективному функціонуванню товариства та досягненню його стратегічних цілей.

ПрАТ «Карлсберг Україна» активно захищає свої права в судовому порядку Згідно з даними Єдиного державного реєстру судових рішень, підприємство фігурує у понад 400 судових рішеннях [42]. Наведемо приклад декількох судових рішень:

- У справі № 910/10377/23 ПрАТ «Карлсберг Україна» подало позов до ТОВ «Нові Продукти» та Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій з вимогою дострокового припинення дії свідоцтва на торговельну марку «BATTERY». Позивач обґрунтував це тим, що ТОВ «Нові Продукти» не використовує цю торговельну марку, що може перешкоджати реєстрації нових брендів компанії «Карлсберг Україна» [43].

- У 2022 році ПрАТ «Карлсберг Україна» звернулося до Антимонопольного комітету України зі скаргою на ПрАТ «Оболонь» щодо можливого неправомірного використання оформлення пляшки пива, схожого на

«Львівське 1715». Антимонопольний комітет України не виявив порушень та закриття провадження у справі № 127-26.4/57-21 [44].

- У 2019 році Господарський суд Запорізької області розглянув позов ТОВ «Діджитал Інтегрейшн» про стягнення коштів з ПрАТ «Карлсберг Україна» (справа № 908/1213/19). Суд вирішив задовольнити позов [45].

Аналіз судової практики свідчить про активну позицію ПрАТ «Карлсберг Україна» у захисті своїх прав та інтересів. Окрім судового захисту, компанія також демонструє готовність до використання медіації як альтернативного способу вирішення спорів [50]. Це свідчить про прагнення до конструктивного діалогу, зниження юридичних ризиків та збереження ділових відносин.

Висновки до розділу 2

У другому розділі кваліфікаційної роботи проаналізовано фінансово-господарську діяльність та ефективність використання основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна».

ПрАТ «Карлсберг Україна» є одним із провідних підприємств пивоварної групи України, що демонструє високий рівень організації господарської діяльності, сталу фінансову стабільність та належну правову захищеність.

У ході аналізу ефективності господарської діяльності було встановлено, що підприємство демонструє стабільні виробничі показники. Основні фінансово-економічні показники свідчать про задовільний рівень використання ресурсів, але деякі з них вказують на можливість подальшої оптимізації господарських процесів, наприклад, зменшення виробничих витрат.

Оцінка фінансового стану підприємства та його фінансових результатів у 2022–2024 роках свідчить про загальну платоспроможність, позитивну динаміку зростання доходів, високий рівень рентабельності та достатню ліквідність. Показники ділової активності та фінансової стійкості підтверджують здатність

підприємства ефективно управляти ресурсами та адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Аналіз основних засобів підприємства засвідчив значну матеріально-технічну базу та їх ефективне використання, що є запорукою конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках. Проте високий коефіцієнт зносу говорить про те, що підприємство не вчасно оновлює свої основні засоби.

З правової точки зору, ПрАТ «Карлсберг Україна» здійснює свою діяльність у відповідності до чинного законодавства України та власного Статуту. Внутрішні регламенти чітко визначають повноваження керівних органів, принципи корпоративного управління та структуру взаємодії з працівниками й акціонерами. Аналіз судової практики свідчить про активну правову позицію товариства у питаннях захисту інтелектуальної власності, дотримання договірних зобов'язань та конкурентного права.

Отже, ПрАТ «Карлсберг Україна» є ефективно організованим підприємством, яке поєднує сучасний менеджмент, інвестиційну привабливість, правову відповідність та стратегічну гнучкість, що забезпечує йому стійке положення на ринку та перспективи подальшого розвитку в умовах динамічного зовнішнього середовища.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПрАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА»

3.1. Напрями вдосконалення використання основних засобів на підприємстві

Удосконалення використання основних засобів є одним із головних чинників забезпечення стабільного розвитку підприємства, підвищення конкурентоспроможності та фінансово-економічної результативності. Проведений аналіз у 2 розділі виявив проблемні аспекти у використанні основних засобів, серед яких:

- високий рівень зносу ОЗ;
- недостатній рівень оновлення матеріально – технічної бази.

З метою підвищення ефективності використання основних засобів можна виокремити деякі напрями вдосконалення (рис. 3.1).

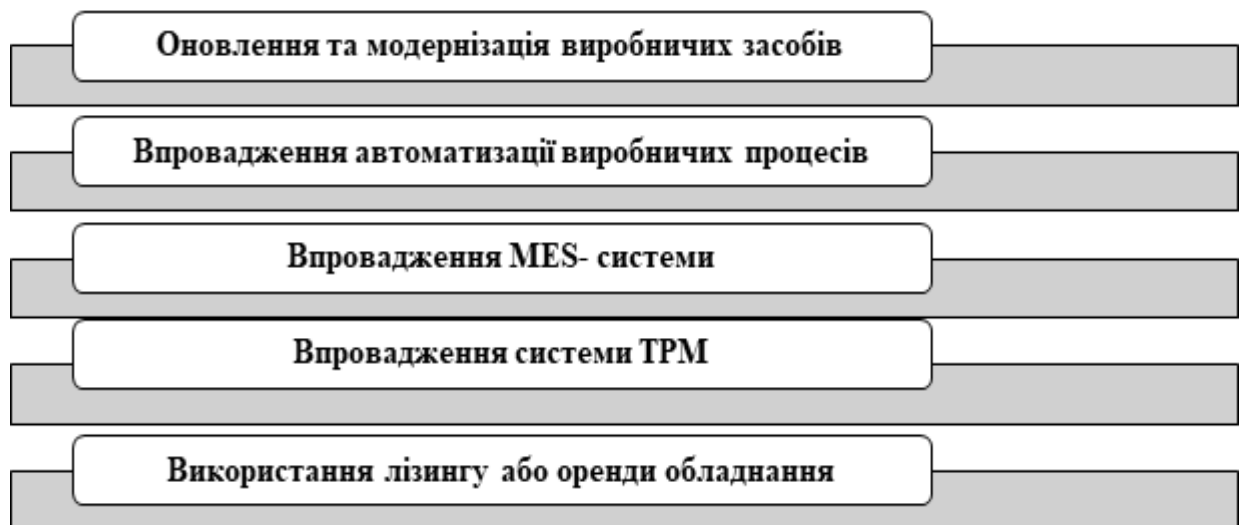

Рис. 3.1. Напрями вдосконалення використання основних засобів на підприємстві

Джерело: складено автором

Розглянемо детально кожен із запропонованих напрямів удосконалення використання основних засобів на рис. 3.1.

Оновлення та модернізація виробничих засобів – найбільш поширений напрям. Підприємству необхідно активізувати інвестиційні заходи, націлені на придбання сучасного, продуктивнішого та економічного, з точки зору енергії, устаткування. Окрему увагу слід зосередити на тих видах основних засобів, у яких критичний ступінь зносу та ті, що мають значний вплив на виробництво. Модернізація та оновлення існуючих потужностей створить умови для зменшення витрат на обслуговування та ремонтні роботи, скоротить час простою обладнання та сприятиме зростанню продуктивності праці.

Впровадження автоматизації виробничих процесів передбачає застосування технічних засобів і цифрових технологій для часткового або повного усунення ручної праці. Автоматизоване обладнання функціонує надійно, з більшою інтенсивністю, що безпосередньо позначається на показниках віддачі. Саме таке устаткування дозволяє знизити виробничі витрати (витрати та оплату праці, обслуговування обладнання і т.д.). Сучасні системи автоматизації дають змогу миттєво коригувати параметри відповідно до потреб клієнта, також вони забезпечують управління виробничим навантаженням в реальному часі, що збільшує ефективність використання основних засобів.

Впровадження MES - системи (Manufacturing Execution System) дозволяє оперативно керувати виробництвом у реальному часі, що суттєво впливає на ефективність використання основних засобів.

Розглянемо шість інноваційних функцій MES-системи [46]:

1. Моніторинг виробництва. Забезпечує контроль над процесом виробництва в реальному часі, гарантуючи безперебійну та ефективну роботу всіх елементів. Завдяки моніторингу планувальники виробництва отримують цінну інформацію, що дозволяє вчасно вносити необхідні зміни.

2. Контроль якості. MES-система глибоко досліджує якість продукції, яку виготовляють. Вона забезпечує відповідність кожного виробу встановленим нормам, тим самим гарантуючи задоволення потреб клієнтів.

3. Оптимізація запасів. MES-система пропонує інструменти, що сприяють оптимізації запасів, запобігаючи як надлишкам, так і нестачі.

4. Керування потоками даних. MES-система має функціональність, яка управляє потоками даних, гарантує безперебійний рух, збереження та доступ до даних, що робить процес прийняття рішень значно ефективнішим.

5. Виробнича аналітика. Системи MES мають здатність здобувати ключову аналітику. Спираючись на ці дані, фахівці з планування виробництва здатні виявляти повторювані шаблони, передбачати майбутні тренди та приймати оптимальні управлінські рішення.

6. Відстеження виробництва. Надає цілісну картину руху кожного виробу у процесі виготовлення, відкриваючи можливості для ефективного розподілу ресурсів і покращення ефективності їх використання.

Інтеграція MES-системи з виробничими потужностями оптимізує завантаження обладнання. Це дає змогу рівномірно розподіляти навантаження, мінімізувати простой та збільшити показник віддачі основних засобів. Крім того, MES-системи можна інтегрувати з датчиками, забезпечуючи спостереження за технічним станом обладнання. У результаті, зменшуються витрати на ремонт, збільшується термін експлуатації основних засобів та мінімізуються аварійні простой. Разом з тим, MES-система гарантує забезпечує ведення обліку та аналізу загальної ефективності обладнання. Це дає можливість виявляти слабкі місця у використанні основних засобів. Система фіксує простой, брак та відхилення.

Впровадження системи ТРМ (Total Productive Maintenance) має на меті суттєво підвищити ефективність використання основних засобів за рахунок залучення усього персоналу до процесів обслуговування. Головний акцент у ТРМ робиться на автономному обслуговуванні, коли оператори самостійно здійснюють

базове технічне обслуговування, що дає змогу зменшувати кількість аварій та збільшувати термін експлуатації обладнання. У результаті впровадження ТРМ, підприємство може отримати зростання показників віддачі, зменшення витрат на технічне обслуговування і стабільне функціонування виробничих процесів.

Відтак, з метою покращення ефективності використання основних засобів на підприємстві, рекомендовано впровадити ряд заходів. Оновлення та модернізація сприяють зменшенню споживання енергії та скорочення простоїв. Автоматизація дає змогу оптимізувати виробничі цикли, зменшити вплив людського чинника та підвищити точність операцій. MES-система забезпечує прозорість, контроль і аналіз виробничих процесів у реальному часі. Водночас, впровадження системи ТРМ збільшує відповідальність персоналу та скорочує аварійність обладнання. Сукупність цих заходів сприяє підвищенню віддачі, зростання продуктивності та конкурентоспроможності підприємства в умовах сучасного ринку.

Ще одним напрямом вдосконалення використання основних засобів є лізинг або оренда обладнання – альтернативний спосіб оновлення основних засобів. Такий напрям дозволить оновити матеріально-технічну базу без значних одноразових капіталовкладень та зменшити фінансове навантаження на підприємство. Лізинг поділяється на фінансовий та оперативний. За умов використання фінансового лізингу, підприємство отримує обладнання у користування з правом викупу після завершення договору. Що стосується оперативного лізингу – обладнання повертається орендодавцю після завершення терміну, його викуп є необов'язковим.

Для ПрАТ «Карлсберг Україна» запропоновано оновлення основних засобів, а саме впровадження нової автоматизованої лінії розливу. Це рішення має на меті підвищення ефективності використання основних засобів та зниження витрат на обслуговування застарілого обладнання. Крім того, модернізація основних засобів може мати позитивний вплив на екологічні показники підприємства: нові технології часто передбачають зниження споживання енергії та води, а також зниження обсягів відходів [51].

3.2. Економічне обґрунтування впровадження нової автоматизованої лінії розливу пляшок

Впровадження нової автоматичної лінії розливу пляшок має на меті підвищити загальну ефективність використання основних засобів, а також підвищення продуктивності, зниження витрат на обслуговування та скорочення частки браку.

У реалізації даного проєкту планується залучення виключно власних коштів ПрАТ «Карлсберг Україна», що сформовані з нерозподіленого прибутку попередніх періодів. Нерозподілений прибуток протягом 2022 -2024 рр. зростає. У 2022 році він становив 3489969 тис. грн, у 2023 році зріс до 5137420 тис. грн, у 2024 – зріс до 7499111 тис. грн. Значне зростання показника свідчить про підвищення фінансової стабільності. Це дозволить уникнути залучення кредитних ресурсів та забезпечити оперативність реалізації проєкту.

Дослідивши ринок автоматичних ліній розливу, Kronos виявився одним із лідерів, який відомий німецькою якістю та довговічністю (рис. 3.1, дод.3).

Орієнтовна вартість базової розливної лінії продуктивністю до 3000 пляшок/на годину становить 21138,75 тис. грн.

Тривалість проєкту – 5 років. Розрахуємо бюджет (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Бюджет проєкту по впровадженню автоматичної лінії розливу на ПрАТ «Карлсберг Україна»

Витрати	Сума, тис. грн
Придбання автоматичної лінії	21138,75
Транспорт та монтаж	1000
Підготовка приміщень	500
Навчання персоналу	100
Дозволи та сертифікація	150
Разом	22888,75

Джерело: складено автором

Розрахуємо продуктивність нової лінії. Потужність становить до 3000 пляшок/ на годину, тоді прогнозоване річне виробництво при 8-годинному робочому дні та 250 робочих днях:

$$3000 \times 8 \times 250 = 6000000 \text{ пляшок/рік}$$

Ціна реалізації виготовленої продукції становить 0,045 тис. грн за 1 пляшку.

Постійні витрати від впровадження нової розливної лінії включають амортизацію. Строк служби обладнання на ПрАТ «Карлсберг Україна» - до 20 років. Розрахуємо річну амортизацію за прямолінійним методом:

$$\frac{21138,75}{20} = 1056,9 \text{ тис. грн}$$

Для автоматичної лінії потрібен обслуговуючий персонал – оператори, технік та інженер. Розрахуємо їх заробітну плату:

- 2 оператори – 25000 грн/місяць
- 1 технік – 30000 грн/місяць
- 1 інженер – 35000 грн/місяць

$$(2 \times 25000) + 30000 + 35000 = 115000 \text{ грн/місяць}$$

$$115000 \times 12 = 1380000 \text{ грн/рік}$$

Розрахуємо обсяг постійних витрат на виготовлення продукції (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Обсяг постійних витрат ПрАТ «Карлсберг Україна»

Витрати	Ціна, тис. грн/рік	Частка, %
Амортизація	1056,9	24,36
Зарплата персоналу	1380	31,81
Обслуговування та ремонт	634	14,62
Комунальні витрати	1267	29,21
Разом	4337,9	100,00

Джерело: складено автором

Найбільшу частку в структурі витрат займає заробітна плата – 31,81%, що включає оплату праці двох операторів лінії, техника та інженера з обслуговування. На другому місці комунальні витрати – 29,21%, вони пов'язані із споживанням

електроенергії та інших енергоресурсів, які необхідні для функціонування автоматизованого обладнання. На третьому місці амортизація – 24,36%, відображає поступове списання вартості встановленого обладнання. Обслуговування та ремонт становлять 14,62%, вони забезпечують витрати на планове технічне обслуговування і аварійні ремонтні роботи.

Розрахуємо змінні витрати на одиниці продукції (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Змінні витрати на одиницю продукції ПрАТ «Карлсберг Україна»

Витрати	Ціна, грн на 1 пляшку
Сировина	15,50
Пляшка	6
Кришка	1,50
Етикетка + пакування	2,50
Транспортні витрати	1,40
Змінні витрати на одиницю продукції	26,9

Джерело: складено автором

Загальна сума змінних витрат становить 26,90 грн. Найбільшу частку займає сировина – 15,50 грн. Другу за величиною статтю витрат становить пляшка – 6 грн. Інші витрати мають менший вплив: етикетка + пакування – 2,50 грн, кришка – 1,50 грн та транспортні витрати – 1,40.

Розрахуємо очікуваний операційний грошовий потік від впровадження проєкту (без урахування оподаткування):

$$CF_{\text{рік}} = \text{Річний дохід} - (\text{Змінні} + \text{Постійні витрати}) \quad (3.1)$$

$$\text{Річний дохід} = 6000000 \times 45 = 270000000 \text{ грн}$$

$$\text{Річні змінні витрати} = 6000000 \times 26,9 = 161400000 \text{ грн}$$

$$CF_{\text{рік}} = 270000000 - (161400000 + 4337900) = 104262100 \text{ грн}$$

$$CF_{\text{за 5 років}} = 104262100 \times 5 = 521310500 \text{ грн}$$

Визначимо точку беззбитковості проєкту, що є важливим для будь-якого бізнесу, оскільки дає зрозуміти, коли проєкт почне приносити прибуток. Розділимо

максимальну виробничу потужність на 8 рівних обсягів, побудуємо таблицю та визначимо кількість продукції, що відповідає точці беззбитковості (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Точка беззбитковості проєкту по впровадженню автоматичної лінії по розливу пляшок на ПрАТ «Карлсберг Україна»

Кількість продукції, од.	Сукупні постійні витрати, тис. грн	Сукупні змінні витрати, тис. грн	Сукупні витрати, тис. грн	Сукупний дохід, тис. грн	Прибуток (збиток), тис. грн
0	4337,9	0	4337,9	0	-4337,9
750000 - ТБ	4337,9	20175	24512,9	33750	9237,1
1500000	4337,9	40350	44687,9	67500	22812,1
2250000	4337,9	60525	64862,9	101250	36387,1
3000000	4337,9	80700	85037,9	135000	49962,1
3750000	4337,9	100875	105212,9	168750	63537,1
4500000	4337,9	121050	125387,9	202500	77112,1
5250000	4337,9	141225	145562,9	236250	90687,1
6000000	4337,9	161400	165737,9	270000	104262,1

Джерело: складено автором

Розрахуємо точку беззбитковості за формулою:

$$ТБ = \frac{ПВ}{Ц - ЗВ_{од.пр.}} = \frac{4337900}{45 - 26,9} = 239663 \text{ пляшок}$$

Щоб вийти на беззбитковість, підприємству потрібно реалізувати 239663 пляшок на рік або 19972 пляшок на місяць. Це означає, що при реалізації такої кількості продукції підприємство покриває всі постійні та змінні витрати, але не отримує прибуток. Усе, що буде реалізовано понад цей обсяг, формуватиме чистий прибуток.

Зобразимо графічно точку беззбитковості (рис. 3.2).

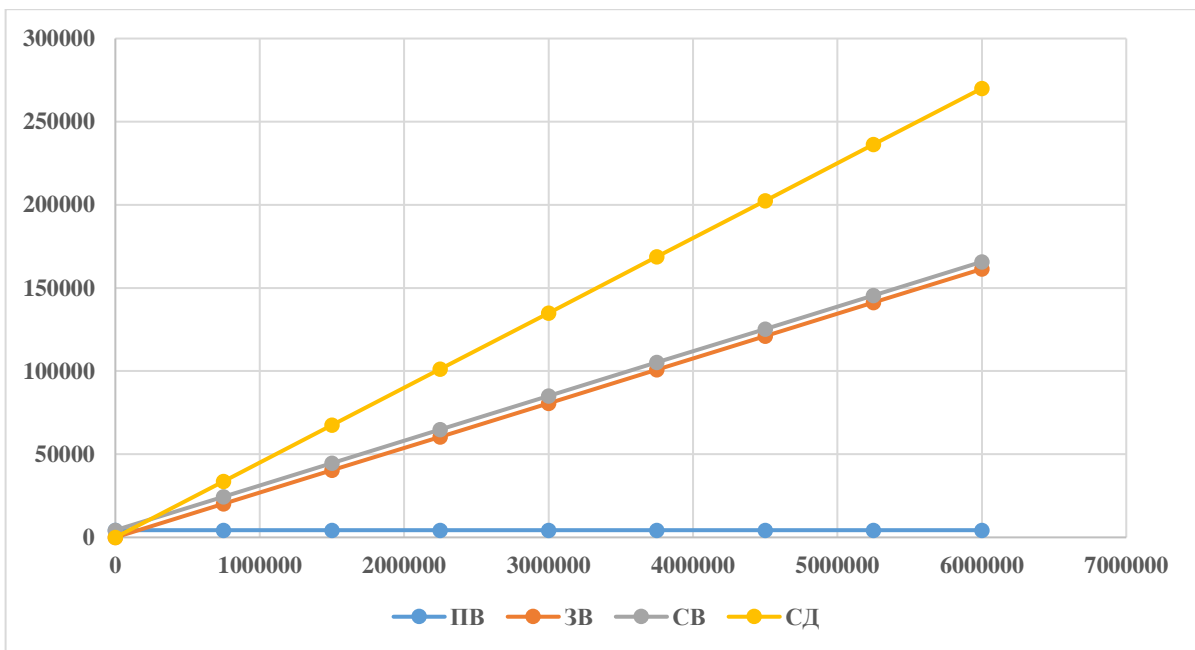

Рис. 3.2. Точка беззбитковості проєкту по впровадженню автоматичної лінії по розливу пляшок на ПрАТ «Карлсберг Україна»

Джерело: складено автором на основі даних табл. 3.4

Розрахуємо точку беззбитковості у випадку зниження ціни на 10% (45 – 10% = 40,5 грн) та підвищення на 5% (45 + 5% = 47,25 грн).

При зниженні ціни на 10% точка беззбитковості може визначатися за формулою:

$$ТБ = \frac{ПВ}{Ц - ЗV_{од.пр.}} = \frac{4337900}{40,5 - 26,9} = 318964 \text{ пляшок}$$

У випадку зниження ціни на 10% точка беззбитковості зросте з 239663 до 318964 пляшок. Таке рішення варто супроводжувати або зменшенням змінних витрат, або зростанням обсягів реалізації.

При підвищенні ціни на 5% точка беззбитковості визначається за формулою:

$$ТБ = \frac{4337900}{47,25 - 26,9} = 213165 \text{ пляшок}$$

При підвищенні ціни реалізації на 5% точка беззбитковості зменшується з 239663 до 213165 пляшок. Проєкт стає ще більш прибутковим і фінансово стійким.

3.3. Оцінка економічної ефективності проєкту та його вплив на результати діяльності підприємства

Економічна ефективність проєкту є ключовим критерієм при прийнятті рішення про його впровадження. Оцінка ефективності дозволяє визначити ступінь доцільності інвестицій, їхню окупність та очікуваний рівень прибутковості.

Щоб оцінити економічну ефективність проєкту впровадження автоматичної лінії розливу розрахуємо чистий приведений прибуток за звичайною та модифікованою методикою, індекс рентабельності інвестицій та термін окупності проєкту.

Визначимо витрати та грошові надходження за 5 років існування проєкту по впровадженню автоматичної розливної лінії на ПрАТ «Карлсберг Україна» (табл. 3.5)

Таблиця 3.5

Витрати та грошові надходження за роки існування проєкту по впровадженню автоматичної розливної лінії на ПрАТ «Карлсберг Україна»

Рік існування проєкту	Витрати, млн. грн.	Грошові надходження, млн. грн.
1-й	15	0
2-й	7	88,3
3-й	0,9	142
4-й	0	141
5-й	0	150
Разом	22,9	521,3

Джерело: складено автором

Загальні витрати за період становлять 22,9 млн. грн, а сукупні грошові надходження – 521,3 млн. грн. Найбільші витрати припадають на 1-й рік, що пов'язано з капітальними вкладеннями на етапі впровадження. Починаючи з 2-го року, можемо бачити зростання грошових надходжень, які досягають максимуму в 5-му році – 150 млн. грн.

Формула чистого приведенного прибутку за звичайною методикою:

$$NPV = \sum \frac{P_t - IC_t}{(1+r)^t} \quad (3.2)$$

Норма дисконту відповідно до ставки НБУ (станом на 28.05.2025 року) становить 15,5% ($r = 0,155$) [47].

Таблиця 3.6

Розрахунок NPV за звичайною методикою

Рік існування проекту t	Витрати IC_t , млн. грн	Грошові надходження P_t , млн. грн	$P_t - IC_t$	$\frac{P_t - IC_t}{(1+r)^t}$
1-й	15	0	-15	-12,99
2-й	7	88,3	81,3	60,94
3-й	0,9	142	141,1	91,58
4-й	0	141	141	79,23
5-й	0	150	150	72,98
Разом	22,9	521,3	498,4	291,74

Джерело: складено автором

Формула чистого приведенного прибутку за модифікованою методикою:

$$\sum \frac{P_t}{(1+r)^t} - \sum \frac{IC_t}{(1+r)^t} \quad (3.3)$$

Спочатку продисконтуємо грошові надходження P_t :

$$\frac{88,3}{(1,155)^2} + \frac{142}{(1,155)^3} + \frac{141}{(1,155)^4} + \frac{150}{(1,155)^5} = 310,56 \text{ млн. грн}$$

Далі продисконтуємо витрати IC_t :

$$\frac{15}{1,155} + \frac{7}{(1,155)^2} + \frac{0,9}{(1,155)^3} = 18,82 \text{ млн. грн}$$

$$NPV = 310,56 - 18,82 = 291,74 \text{ млн. грн}$$

Індекс рентабельності інвестицій розраховується за формулою:

$$PI = \sum \frac{P_t}{(1+r)^t} \div \sum \frac{IC_t}{(1+r)^t} \quad (3.4)$$

$$PI = 310,56 \div 18,82 = 16,5 \text{ грн}$$

Тобто, на кожен вкладений гривню по проекту отримують віддачу 16,5 грн.

Визначимо термін окупності (PP) проекту. Початкові інвестиції складають 22,9 млн. грн. За оцінками, проект має забезпечити грошові потоки за перший рік 0

млн. грн, за другий – 88,3 млн. грн, за третій – 142 млн. грн, за четвертий – 141 млн. грн, за п'ятий – 150 млн. грн.

Видно, що за 2 роки підприємство поверне 88,3 млн. грн (0+88,3) з 22,9 млн. грн, вкладених у проєкт. Тобто, інвестиції повертаються вже на 2-ому році реалізації проєкту. Визначимо точний момент окупності: $1 + (22,9 \div 88,3) = 1 + 0,26 = 1,26$ року.

Таблиця 3.7

Оцінка економічної ефективності проєкту по впровадженню автоматичної розливної лінії на ПрАТ «Карлсберг Україна»

Показник	Значення
NPV	291,74 грн
PI	16,5 грн
PP	1,26 року

Джерело: складено автором

За даними табл. 3.7 можна зробити висновок, що проєкт по впровадженню автоматичної розливної лінії є фінансово ефективним.

Значення чистої приведеної вартості (NPV) позитивне (291,74 грн), це означає, що проєкт є економічно вигідним та генерує чистий прибуток понад початкові інвестиції з урахуванням дисконтування.

Індекс прибутковості (PI), на кожен інвестовану гривню припадає 16,5 грн доходу. Значення > 1 підтверджує доцільність впровадження.

Період окупності (PP). Інвестиції повертаються менше ніж за 1,5 року, що є дуже хорошим результатом у виробництві.

Отже, реалізація даного проєкту забезпечує значний фінансовий ефект у короткостроковій перспективі та є доцільною з економічної точки зору.

Для порівняння фінансових показників підприємства від впровадження автоматичної розливної лінії, визначимо фінансові показники окремої лінії продукції (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Фінансові показники окремої автоматичної розливної лінії

Показник	Значення, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції	270000
Собівартість реалізованої продукції	161400
Валовий прибуток	108600
Витрати на збут	8400

Джерело: складено автором

За даними табл. 3.8 можемо побачити, що чистий дохід від реалізації продукції становить 270000 тис. грн, розрахований з урахуванням реалізації всієї виробленої кількості (6000000 пляшок). Собівартість реалізованої продукції розрахована як добуток обсягу реалізації та змінних витрат на одиницю продукції становить 161400 тис. грн. Валовий прибуток становить 108600 тис. грн, що свідчить про значну результативність роботи автоматизованої лінії. Витрати на збут складають 8400 тис. грн, вони охоплюють витрати пов'язані з реалізацією продукції, а саме транспортні витрати (коробки для доставки, стрейч-плівка, палети і т.д., які становлять 1,40 грн. на одиницю).

Проведені розрахунки дають змогу оцінити економічні результати впровадження автоматизованої лінії розливу пляшок на ПрАТ «Карлсберг Україна». Проте для повної оцінки ефективності даного заходу необхідно дослідити його вплив на результати діяльності підприємства в цілому. Проведемо порівняльний аналіз результатів до та після реалізації проєкту (табл. 3.9).

Вплив впровадження автоматичної розливної лінії пляшок на фінансові результати діяльності ПрАТ «Карлсберг Україна»

Показники	Одиниці виміру	2024 рік	Після впровадження проєкту(прогноз)	Відхилення	
				абсолютне (+; -)	відносне, %
Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн	12488230	12758230	270000	2,16
Собівартість реалізованої продукції	тис. грн	6850533	7011933	161400	2,36
Валовий прибуток	тис. грн	5637697	5746297	108600	1,93
Витрати на збут	тис. грн	2708342	2716742	8400	0,31
Адміністративні витрати	тис. грн	638026	638026	0	0,00
Фінансовий результат до оподаткування	тис. грн	2674055	2391529	-282526	-10,57
Чистий прибуток	тис. грн	2181691	1961053,78	-220637,22	-10,11

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна» та даних табл. 3.8

За даними табл. 3.9 можемо побачити, що після впровадження автоматизованої лінії розливу спостерігається зростання чистого доходу від реалізації на 2,16%, це свідчить про збільшення обсягів виробництва.

Собівартість реалізованої продукції зросла на 2,36%, оскільки збільшилися витрати на сировину внаслідок зростання обсягів виробництва.

Валовий прибуток збільшився на 1,93%, що свідчить про збереження прибутковості основної діяльності підприємства. Витрати на збут зросли на 0,31%, а адміністративні витрати залишилися незмінні, оскільки відсутнє додаткове навантаження на управлінський персонал внаслідок автоматизації.

Фінансовий результат до оподаткування знизився на 10,57%, а чистий прибуток - на 10,11%. Це свідчить про тимчасове зменшення, спричинене капітальними вкладеннями в нове обладнання.

Вплив впровадження автоматичної розливної лінії пляшок на ефективність використання ресурсів ПрАТ «Карлсберг Україна»

Показники	Одиниці виміру	2024 рік	Після впровадження проєкту(прогноз)	Відхилення	
				абсолютне (+; -)	відносне, %
Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн	12488230	12758230	270000	2,16
Валовий прибуток	тис. грн	5637697	5746297	108600	1,93
Озброєність праці ОЗ	тис. грн/особу	1831,48	1842,00	10,51	0,57
Віддача основних засобів	грн	5,21	5,27	0,07	1,27
Місткість ОЗ	грн	0,19	0,19	0,00	-1,25
Рентабельність ОЗ	%	234,98	237,41	2,43	X
Продуктивність праці	тис. грн/особу	9533,00	9709,46	176,46	1,85

Джерело: складено автором на основі річної фінансової звітності ПрАТ «Карлсберг Україна» та даних табл. 3.8

За даними табл. 3.10 можемо бачити, що після впровадження проєкту покращилися показники ефективності використання основних засобів підприємства. Середньорічна вартість основних засобів зросла на 0,88%, що свідчить про незначне оновлення активів. Віддача ОЗ зросла на 1,27%. На кожну гривню вкладених коштів в основні засоби припадає більше доходу. Відповідно місткість ОЗ знизилася на 1,25%, для одержання 1 грн доходу тепер потрібно менше основних засобів. Рентабельність ОЗ зросла на 2,43%, що підтверджує доцільність інвестицій у модернізацію. Підприємство отримує більший прибуток із кожної гривні вкладеної в основні засоби. Озброєність праці зросла на 10,51%, технічне оснащення працівників покращилося.

Продуктивність праці зросла на 1,85%, без суттєвого збільшення чисельності працівників, що є одним із позитивних ефектів впровадження проєкту.

Автоматизована лінія позитивно вплинула на ефективність виробництва, дозволивши збільшити обсяг реалізації, підвищити продуктивність праці, покращити рентабельність основних засобів, зменшити місткість виробництва, підвищити озброєність праці. Хоча чистий прибуток знизився, це зумовлено одноразовими витратами на впровадження, завдяки підвищеній ефективності очікується зростання прибутковості.

Висновки до розділу 3

У 3 розділі кваліфікаційної роботи досліджено шляхи підвищення використання основних засобів на ПрАТ «Карлсберг Україна». Виявлено проблемні аспекти у використанні основних засобів, серед яких: високий рівень зносу ОЗ та недостатній рівень оновлення матеріально – технічної бази.

З метою підвищення ефективності використання основних засобів можна виокремити деякі напрями вдосконалення серед яких: оновлення та модернізація виробничих засобів, впровадження автоматизації виробничих процесів, впровадження MES-системи, впровадження системи ТРМ та використання лізингу або оренди.

Для ПрАТ «Карлсберг Україна» запропоновано оновлення основних засобів, а саме впровадження нової автоматизованої лінії розливу, що має на меті підвищити загальну ефективність використання основних засобів, а також підвищення продуктивності, зниження витрат на обслуговування та скорочення частки браку.

У реалізації даного проєкту планується залучення виключно власних коштів ПрАТ «Карлсберг Україна», що сформовані з нерозподіленого прибутку попередніх періодів.

Дослідивши ринок автоматичних ліній розливу, Kronen виявився одним із лідерів, який відомий німецькою якістю та довговічністю. Орієнтовна вартість

базової розливної лінії продуктивністю до 3000 пляшок/на годину становить 21138,75 тис. грн.

Очікувана продуктивність нової лінії при потужності 3000 пляшок/ на годину, 8-годинному робочому дні та 250 робочих днях становить 6000000 пляшок/рік.

Очікуваний операційний грошовий потік від впровадження проекту (без урахування оподаткування) за 5 років становить 521310500 грн.

Щоб вийти на безбитковість, підприємству потрібно реалізувати 239663 пляшок на рік або 19972 пляшок на місяць. Це означає, що при реалізації такої кількості продукції підприємство покриває всі постійні та змінні витрати, але не отримує прибуток. Усе, що буде реалізовано понад цей обсяг, формуватиме чистий прибуток.

Проект по впровадженню автоматичної розливної лінії є фінансово ефективним. Значення чистої приведеної вартості (NPV) позитивне (291,74 грн), це означає, що проект є економічно вигідним та генерує чистий прибуток понад початкові інвестиції з урахуванням дисконтування. Індекс прибутковості (PI). На кожну інвестовану гривню припадає 16,5 грн доходу. Значення > 1 підтверджує доцільність впровадження. Період окупності (PP). Інвестиції повертаються менше ніж за 1,5 року, що є дуже хорошим результатом у виробництві.

Отже, реалізація даного проекту забезпечує значний фінансовий ефект у короткостроковій перспективі та є доцільною з економічної точки зору.

Автоматизована лінія позитивно вплинула на ефективність виробництва, дозволивши збільшити обсяг реалізації, підвищити продуктивність праці, покращити рентабельність основних засобів, зменшити місткість виробництва, підвищити озброєність праці. Хоча чистий прибуток знизився, це зумовлено одноразовими витратами на впровадження, завдяки підвищеній ефективності очікується зростання прибутковості.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

У результаті написання даної кваліфікаційної роботи проаналізовано економіко-правові основи підвищення ефективності використання основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна». Досліджено теоретико-методичні засади ефективного використання основних засобів підприємства.

Визначено економічну сутність основних засобів, яка полягає у їх здатності передавати свою вартість на виготовлену продукцію (роботи, послуги) поступово, протягом тривалого періоду експлуатації та проаналізовано поняття «основні засоби» в економічній літературі та нормативно-правових актах України. Усі поняття, що подаються, в науковій літературі, так чи інакше базуються на ключових положеннях, закріплених у П(С)БО 7 «Основні засоби», де зазначено, що основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, виконання робіт і надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше року (або операційного циклу, якщо він довший за рік. Основні засоби є важливим фактором у довгостроковому плануванні розвитку підприємства, адже від їх технічного стану та рівня зносу залежать темпи оновлення виробничих потужностей, впровадження нових технологій та інноваційна діяльність.

Здійснено класифікацію основних засобів за різними категоріями. За П(С)БО 7 їх поділяють на такі групи: земельні ділянки, капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом, будівлі, споруди та передавальні пристрої, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар (меблі), тварини, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю, багаторічні насадження, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю, а також плодоносні рослини, інші основні засоби.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» (МСБО 16) також охоплює всі наведені вище категорії.

Окрім загальноприйнятої класифікації основних засобів за П(С)БО та МСБО, в економічній літературі вони також поділяються за різними ознаками: за характером використання, за принципом приналежності, стосовно процесу виробництва, за ступенем участі в процесі виробництва та за терміном служби.

Також було визначено основні показники ефективності використання основних засобів: віддачі, місткості, забезпеченості праці та рентабельності. Ці показники дозволяють кількісно оцінити рівень використання наявної матеріально-технічної бази. Окрему увагу приділено показникам, що характеризують технічний стан і рух основних засобів: коефіцієнтам зносу, придатності, оновлення та вибуття. Їх аналіз дозволяє визначити ступінь фізичного старіння та рівень інвестиційної активності підприємства у сфері оновлення основних засобів.

Крім того, підкреслено, що правове регулювання використання основних засобів підприємства в Україні є важливим аспектом господарської діяльності, оскільки визначає права й обов'язки суб'єктів господарювання щодо володіння, користування та розпорядження такими активами. Ця сфера врегульована низкою нормативно-правових актів, зокрема: Конституцією України, Цивільним та Господарським кодексами України, Податковим кодексом, Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

У кваліфікаційній роботі проаналізовано фінансово-господарську діяльність та ефективність використання основних засобів ПрАТ «Карлсберг Україна».

ПрАТ «Карлсберг Україна» є одним із провідних підприємств пивоварної групи України, що демонструє високий рівень організації господарської діяльності, стали фінансову стабільність та належну правову захищеність.

У ході аналізу ефективності господарської діяльності було встановлено, що підприємство демонструє стабільні виробничі показники. Основні фінансово-

економічні показники свідчать про задовільний рівень використання ресурсів, але деякі з них вказують на можливість подальшої оптимізації господарських процесів, наприклад, зменшення виробничих витрат. Оцінка фінансового стану підприємства та його фінансових результатів у 2022–2024 роках свідчить про загальну платоспроможність, позитивну динаміку зростання доходів, високий рівень рентабельності та достатню ліквідність. Коефіцієнт поточної ліквідності зріс на 9,18% у 2024 році, що свідчить про достатній рівень покриття короткострокових зобов'язань обіговими активами. Коефіцієнт швидкої ліквідності також підвищився на 12,91% у 2024 році, демонструючи впевнене фінансове становище навіть без урахування запасів. Показники ділової активності та фінансової стійкості підтверджують здатність підприємства ефективно управляти ресурсами та адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Аналіз основних засобів підприємства засвідчив значну матеріально-технічну базу та їх ефективне використання, що є запорукою конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках. Проте високий коефіцієнт зносу говорить про те, що підприємство не вчасно оновлює свої основні засоби. Коефіцієнт зносу у 2022 році становив 0,67, у 2023 році збільшився до 0,79 і у 2024 році зменшився до 0,68. Високий коефіцієнт говорить про те, що підприємство не вчасно оновлює свої основні засоби. Коефіцієнт придатності основних засобів у 2022 році становив 0,33, у 2023 – 0,21 і у 2024 – 0,32. Низький коефіцієнт говорить про те, що на підприємстві наявна мала частина основних засобів, які придатні для експлуатації в процесі господарської діяльності.

З правової точки зору, ПрАТ «Карлсберг Україна» здійснює свою діяльність у відповідності до чинного законодавства України та власного Статуту. Внутрішні регламенти чітко визначають повноваження керівних органів, принципи корпоративного управління та структуру взаємодії з працівниками й акціонерами. Аналіз судової практики свідчить про активну правову позицію товариства у

питаннях захисту інтелектуальної власності, дотримання договірних зобов'язань та конкурентного права.

ПрАТ «Карлсберг Україна» є ефективно організованим підприємством, яке поєднує сучасний менеджмент, інвестиційну привабливість, правову відповідність та стратегічну гнучкість, що забезпечує йому стійке положення на ринку та перспективи подальшого розвитку в умовах динамічного зовнішнього середовища.

У роботі досліджено шляхи підвищення використання основних засобів на ПрАТ «Карлсберг Україна». Виявлено проблемні аспекти у використанні основних засобів, серед яких: високий рівень зносу ОЗ та недостатній рівень оновлення матеріально – технічної бази.

З метою підвищення ефективності використання основних засобів можна виокремити деякі напрями вдосконалення серед яких: оновлення та модернізація виробничих засобів, впровадження автоматизації виробничих процесів, впровадження MES-системи, впровадження системи ТРМ та використання лізингу або оренди.

Для ПрАТ «Карлсберг Україна» запропоновано оновлення основних засобів, а саме впровадження нової автоматизованої лінії розливу, що має на меті підвищити загальну ефективність використання основних засобів, а також підвищення продуктивності, зниження витрат на обслуговування та скорочення частки браку.

У реалізації даного проєкту планується залучення виключно власних коштів ПрАТ «Карлсберг Україна», що сформовані з нерозподіленого прибутку попередніх періодів.

Дослідивши ринок автоматичних ліній розливу, Kroner виявився одним із лідерів, який відомий німецькою якістю та довговічністю. Орієнтовна вартість базової розливної лінії продуктивністю до 3000 пляшок/на годину становить 21138,75 тис. грн.

Очікувана продуктивність нової лінії при потужності 3000 пляшок/ на годину, 8-годинному робочому дні та 250 робочих днях становить 6000000 пляшок/рік.

Очікуваний операційний грошовий потік від впровадження проєкту (без урахування оподаткування) за 5 років становить 521310500 грн.

Щоб вийти на беззбитковість, підприємству потрібно реалізувати 239663 пляшок на рік або 19972 пляшок на місяць. Це означає, що при реалізації такої кількості продукції підприємство покриває всі постійні та змінні витрати, але не отримує прибуток. Усе, що буде реалізовано понад цей обсяг, формуватиме чистий прибуток.

Проєкт по впровадженню автоматичної розливної лінії є фінансово ефективним. Значення чистої приведеної вартості (NPV) позитивне (291,74 грн), це означає, що проєкт є економічно вигідним та генерує чистий прибуток понад початкові інвестиції з урахуванням дисконтування. На кожну інвестовану гривню припадає 16,5 грн доходу. Значення > 1 підтверджує доцільність впровадження. Період окупності (PP) становить менше ніж 1,5 роки, що є дуже хорошим результатом у виробництві.

Отже, реалізація даного проєкту забезпечує значний фінансовий ефект у короткостроковій перспективі та є доцільною з економічної точки зору.

Автоматизована лінія позитивно вплинула на ефективність виробництва, дозволивши збільшити обсяг реалізації, підвищити продуктивність праці, покращити рентабельність основних засобів, зменшити місткість виробництва, підвищити озброєність праці. Хоча чистий прибуток знизився, це зумовлено одноразовими витратами на впровадження, завдяки підвищеній ефективності очікується зростання прибутковості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Круш П.В., Клименко О.В., Подвігіна В.І., Гулевич В.О. К 84 Капітал, основні та оборотні засоби підприємства: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 328 с.
2. Словник економіста та підприємця / А.М. Туренко, І.А. Дмитрієв, О.С. Іванілов, І.Ю. Шевченко. – Х.: ХНАДУ, 2018. – 340 с.
3. Томілін О.О., Тютюнник Ю.М., Бражник Л.В., Дроботя Я.А. Фінансовоекономічний словник – довідник / за наук. ред. проф. О. О. Томіліна / Полтава: ПДАУ. 2023. 108 с.
4. Волошин О., Галайко Н. Математика для економістів: словник економічних термінів: словник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 97 с.
5. Економіка підприємства: навчальний посіб. для студентів закл. вищ. освіти / Н.М. Колпаченко, Ю.А. Сайчук, В.К. Аветісян та ін. – Харків: Діса плюс, 2019. – 277 с.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.200 р. №92.
7. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU17035>
9. Фінансовий облік : навчальний посібник / В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. – 616 с. ISBN 978-966-337-664-6
10. Король Г.О., Сокольська Р.Б., Акімова Т.В. Фінансовий облік І. Частина II: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2011. – 72 с.

11. Фінансовий облік : підручник; 3-тє вид., доп. та перероб. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, П. Н. Денчук [та ін.]. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 488 с. ISBN 978-966-654-711-1
12. Економіка та організація виробництва. Конспект лекцій для самостійного вивчення дисципліни „Економіка та організація виробництва” (для студентів спеціальності 6.092202 – „Електричний транспорт”). / Укл.: Бойко Л.Г. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 194 с.
13. Бухгалтерський облік II : навч. посібник / А. П. Косяк, А. В. Зубенко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 326 с.
14. Дикань В. Л., Воловельська І. В., Каличева Н. Є. Економіка підприємства: Конспект лекцій. – Харків: УкрДУЗТ, 2021. – Ч. 3. – 48 с.
15. Економіка підприємства та маркетинг Ю. В. Лаврова – Конспект лекцій, Харків, 2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://buklib.net/books/37192/>
16. Економіка підприємства. Курс лекцій : електронний навчальний посібник / Л. О. Нікіфорова – Вінниця : ВНТУ, 2016. – 138 с.
17. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О.Болтянська .- Мелітополь: Люкс, 2020. – 272 с.
18. Економіка підприємства: курс лекцій / Л.О. Болтянська. – Мелітополь: Люкс, 2020. – 164 с.
19. Економіка підприємства: Навчальний посібник / С.М. Рогач, Н.М. Суліма, Л.М. Степасюк та ін. – 2-ге вид. К. : «ЦП «КОМПРИНТ»». 2018. 392 с.
20. Конституція України.[Електронний ресурс]//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, №30, ст.141. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

21. Цивільний кодекс України. [Електронний ресурс]//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№40-44, ст.356. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
22. Господарський кодекс України. [Електронний ресурс]//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, №19-20, №21-22 ст.144. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
23. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». [Електронний ресурс]//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 40, ст.365. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
24. Carlsberg Ukraine. Про нас. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://carlsbergukraine.com/kompan-ya/pro-nas/>
25. Carlsberg Ukraine. Історія. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://carlsbergukraine.com/kompan-ya/%D1%96stor%D1%96ya/carlsberg-ukraine/>
26. Українське пиво. Carlsberg Ukraine. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.beer.ua/pyvovarni/carlsberg-ukraine/>
27. Інвестиції дії. Carlsberg Ukraine представила виробничу лінію, що збільшує потужність виробництва продукції у банці на 80%. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://chamber.ua/ua/news/investytsii-dii-carlsberg-ukraine-predstavyla-novu-vyrobnychu-liniu-shcho-zbilshuie-potuzhnist-vyrobnytstva-produktsii-u-bantsi-na-80/>
28. Інформація про Carlsberg. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://forbes.ua/profile/carlsberg-290>
29. Фінансова звітність (окрема) 2023 рік. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://carlsbergukraine.com/media/jlgfami2/finansova-zvitnist-okrema-2023-rik.pdf>
30. Закон України «Про акціонерні товариства». [Електронний ресурс]//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2023, № 18-19, ст.81. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>

31. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності». [Електронний ресурс]//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2015, № 23, ст.258. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>
32. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року №322-VIII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
33. Положення про Генерального директора ПрАТ «Карлсберг Україна». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://carlsbergukraine.com/media/scshe1hq/polozhennya_gd_-08_05_17.pdf
34. Положення про Ревізійну комісію ПрАТ «Карлсберг Україна». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://carlsbergukraine.com/media/yxkf1wnu/polozhennya_rk_2013.pdf
35. Положення про Наглядову раду ПрАТ «Карлсберг Україна». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://carlsbergukraine.com/media/nbwio4gp/polozhennya_nr_-29_04_16.pdf
36. Положення про Загальні збори ПрАТ «Карлсберг Україна». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://carlsbergukraine.com/media/o2ebizsj/polozhennya_zza_2013.pdf
37. Положення про філію Львівська пивоварня ПрАТ «Карлсберг Україна». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://carlsbergukraine.com/media/b3jailo3/polojenny_pro_filiyu_lviv_-23_10_2017.pdf
38. Положення про представництво в м. Харкові ПрАТ «Карлсберг Україна». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://carlsbergukraine.com/media/dmhpiuhc/polojenny_pro_predstavnitstvo_kharkiv_-23_10_2017.pdf
39. Положення про представництво в м. Одесі ПрАТ «Карлсберг Україна». [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://carlsbergukraine.com/media/adlp3lis/polojenny_pro_predstavnistvo_odesa_-_23_10_2017.pdf

40. Положення про філію в м. Києві ПрАТ «Карлсберг Україна». [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://carlsbergukraine.com/media/u3fkqwsk/polojenny_pro_filiyu_kyiv_-_23_10_2017.pdf

41. Статут ПрАТ «Карлсберг Україна». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://carlsbergukraine.com/media/frrhyat0/statut-16-redakciya-07_05_2018.pdf

42. Єдиний державний реєстр судових рішень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua/>

43. Судове рішення № 910/10377/23 Північного Апеляційного Господарського суду міста Києва від 1 липня 2024 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/120134100>

44. Провадження у справі № 127-26.4/57-21 за скаргою ПрАТ «Карлсберг Україна» на ПрАТ «Оболонь» щодо можливої недобросовісної конкуренції. Антимонопольний комітет України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://amcu.gov.ua/news/karlsberg-ukrayina-vs-obolon-amku-ne-viyaviv-nedobrosovisnoyi-konkurenciyi>

45. Судове рішення № 908/1213/19 Господарського суду Запорізької області від 8 серпня 2019 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83751525>

46. Система MES – що це таке і що вона робить. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://surl.li/txcbqr>

47. Національний Банк України. Облікова ставка національного банку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/archive-rish>

48. Krones. Filling, Packaging and Labelling Equipment. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unison.ie/krones-filling-packaging-and-labelling-equipment/>

49. Погоріла М. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства в умовах невизначеності. Проблеми управління підприємствами в сучасних умовах, м. Київ, 21-22 листоп. 2024 р. Київ, 2024. С. 59–61. URL: <https://drive.google.com/file/d/1BS0xu85lKetRvcyUIu2kdnb8250TxG2Q/view>

50. Погоріла М. Медіація у господарських спорах як альтернатива судовому розгляду. "Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті", м. Київ, 7- 25 квіт. 2025 р. Київ, 2025. С. 105. URL: https://conference.nuft.edu.ua/young/Books%20of%20abstracts/2025/Part_3.pdf

51. Погоріла М. Екологічна відповідальність суб'єктів господарювання. Підвищення ефективності діяльності підприємств харчової та переробної галузей АПК, м. Київ, 23–24 листоп. 2022 р. Київ, 2022. С. 138–140. URL: https://drive.google.com/file/d/1y-RlO0rhFWJ9u1ZkT_1WHEO7w-7dCaPp/view

ДОДАТКИ

Додаток А

			КОДИ		
			2023	12	31
Підприємство	<u>ПрАТ "Карлсберг Україна"</u>	Дата, рік, місяць, число	за ЄДРПОУ		
Територія	<u>Україна</u>		00377511		
Організаційно-правова форма господарювання	<u>Приватне акціонерне товариство</u>		за КОАТУУ		
Вид економічної діяльності	<u>Виробництво пива</u>		2310137300		
Середня кількість працівників	<u>1333</u>		за КОПФГ		
Адреса, телефон	<u>Василя Стуса, буд. 6, 69123, Запоріжжя</u>		230		
			за КВЕД		
			11.05		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма N 1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Примітки
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	82 893	94 137	
первісна вартість	1001	237 368	274 624	
накопичена амортизація	1002	(154 475)	(180 487)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	291 993	485 542	4
Основні засоби	1010	1 695 992	2 270 078	4
первісна вартість	1011	6 350 127	7 263 541	
Знос	1012	(4 654 135)	(4 993 463)	
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції: ¹				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	21 926	21 926	
інші фінансові інвестиції	1035	8	8	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	12 663	4 445	
Відстрочені податкові активи	1045	338 194	450 808	19(6)
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	2 443 669	3 326 944	
II. Оборотні активи				
Залишки	1100	847 564	1 075 845	
Виробничі залишки	1101	384 435	513 511	5
Незавершене виробництво	1102	95 384	84 732	
Готова продукція	1103	361 011	385 269	5
Товари	1104	6 734	92 333	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	453 229	748 376	6
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	512 219	101 933	7
з бюджетом	1135	-	-	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	9 246	7 659	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 970 234	5 135 363	8
Витрати майбутніх періодів	1170	1 080	929	
Інші оборотні активи	1190	112	115	
Усього за розділом II	1195	4 793 684	7 070 220	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	7 237 353	10 397 164	

Продовження додатку А

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Примітки
I	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (паіовий) капітал	1400	1 022 433	1 022 433	9
Капітал у дооцінках	1405	-	-	
Додатковий капітал	1410	54 622	54 622	
Резервний капітал	1415	153 364	153 364	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 489 969	5 317 420	
Неоплечений капітал	1425	-	-	
Видучений капітал	1430	-	-	
Усього за розділом I	1495	4 720 388	6 547 839	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-	
Довгострокові кредити банків	1510	-	-	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	69 407	62 275	22
Довгострокові забезпечення	1520	-	-	
Цільове фінансування	1525	-	-	
Усього за розділом II ²	1595	69 407	62 275	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	-	-	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	47 027	42 249	22
товари, роботи, послуги	1615	1 347 052	2 387 102	10
розрахунками з бюджетом	1620	365 342	291 731	11
у тому числі з податку на прибуток	1621	103 305	84 732	11
розрахунками зі страхування	1625	-	-	
розрахунками з оплати праці	1630	97 200	109 243	
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	3 499	5 208	
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-	
Поточні забезпечення	1660	487 421	821 394	12
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	
Інші поточні зобов'язання	1690	100 017	130 123	
Усього за розділом III ³	1695	2 447 558	3 787 050	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття³				
Баланс	1900	7 237 353	10 397 164	

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за рік 2023 р.

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Примітки
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10 812 093	9 033 066	13
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(6 112 613)	(5 125 335)	
Валовий:				
Прибуток	2090	4 699 480	3 907 731	
Збиток	2095	-	-	
Інші операційні доходи	2120	120 566	352 983	14
Адміністративні витрати	2130	(493 355)	(365 997)	15
Витрати на збут	2150	(2 102 123)	(1 972 788)	16
Інші операційні витрати	2180	(112 468)	(76 055)	20
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
Прибуток	2190	2 112 100	1 845 874	
Збиток	2195	-	-	
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-	
Інші фінансові доходи	2220	262 070	92 584	18
Інші доходи	2240	15 900	9 559	
Фінансові витрати	2250	(1 063)	(13 360)	
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-	
Інші витрати	2270	(143 915)	(67 664)	
Фінансовий результат до оподаткування:				
Прибуток	2290	2 245 092	1 866 993	
Збиток	2295	-	-	
Витрати з податку на прибуток	2300	(417 641)	(338 115)	19
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-	
Чистий фінансовий результат:				
Прибуток	2350	1 827 451	1 528 878	
Збиток	2355	-	-	

(в млн гривень)

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

За 2023 р.

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	14 681 795	13 319 082
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у том у чистій податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	90	57
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	5 208	3 499
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	216 099	52 536
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	1 082	567
Інші надходження	3095	-	3 053
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(7 566 306)	(7 480 996)
Пряці	3105	(735 286)	(601 934)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(179 513)	(145 113)
Зобов'язань з податків і зборів:	3115	(2 882 139)	(2 878 850)
витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(548 828)	(430 628)
витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(901 680)	(958 634)
витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1 431 631)	(1 489 588)
Витрачання на оплату авансів	3135	(101 933)	(512 219)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-	-
Інші витрачання*	3190	(224 507)	(70 159)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	3 214 590	1 689 523
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	16 966	10 241
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від ієрархівів	3225	-	-
Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	-	-
необоротних активів	3260	(1 151 385)	(691 321)
Виплати за ієрархівів	3270	-	-
Витрачання на надання позик	3275	-	-
Інші платежі	3290	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(1 134 419)	(681 080)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Примітки
1	2	3	4	5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-	
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-	
Накопичені курсові різниці	2410	-	-	
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-	
Інший сукупний дохід (збиток)	2445	-	-	
Інший сукупний дохід (збиток) до оподаткування	2450	-	-	
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-	
Інший сукупний дохід (збиток) після оподаткування	2460	-	-	
Сукупний дохід (збиток) (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 827 451	1 528 878	

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВІТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Примітки
1	2	3	4	5
Матеріальні затрати	2500	5 456 909	4 569 419	
Витрати на оплату праці	2505	881 283	745 726	
Відрахування на соціальні заходи	2510	156 520	131 394	
Знос та амортизація	2515	554 777	705 299	
Інші операційні витрати	2520	1 674 182	1 503 261	
Разом	2550	8 723 671	7 655 099	

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Примітки
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 022 432 914	1 022 432 914	
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 022 432 914	1 022 432 914	
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію*	2610	1,8041	1,5243	
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію*	2615	1,8041	1,5243	
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-	

(продовження)

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	-	-
Погашення позик	3350	(2)	(110)
Сплату дивідендів	3355	-	-
Витрачання на сплату відсотків	3360	-	-
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	-	-
Інші платежі	3390	(33 264)	(41 520)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(33 266)	(41 630)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	2 046 905	966 813
Залишок коштів на початок року	3405	2 970 234	1 627 770
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	118 224	375 651
Залишок коштів на кінець року	3415	5 135 363	2 970 234

Додаток В

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2024 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	94 137	134 307
первісна вартість	1001	274 624	353 496
накопичена амортизація	1002	180 487	219 189
Незавершені капітальні інвестиції	1005	485 542	165 241
Основні засоби	1010	2 270 078	2 528 410
первісна вартість	1011	7 263 541	7 667 003
знос	1012	4 993 463	5 138 593
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	21 926	21 926
інші фінансові інвестиції	1035	8	8
Заборгованість за внесками до статутного капіталу інших підприємств	1036	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	4 445	634
Відстрочені податкові активи	1045	450 808	571 734
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3 326 944	3 422 260
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 075 845	1 284 186
виробничі запаси	1101	513 511	598 795
незавершене виробництво	1102	84 732	71 524
готова продукція	1103	385 269	534 653
товари	1104	92 333	79 214
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	748 376	945 251
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	101 933	174 941
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	7 659	17 466
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	50 758
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	5 135 363	7 944 276
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	929	1 193
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Продовження додатку В

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	115	117
Усього за розділом II	1195	7 070 220	10 418 188
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	10 397 164	13 840 448

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 022 433	1 022 433
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	54 622	54 622
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	153 364	153 364
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 317 420	7 499 111
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	6 547 839	8 729 530
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	62 275	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	62 275	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	42 249	24 315
товари, роботи, послуги	1615	2 387 102	3 282 357
розрахунками з бюджетом	1620	291 731	246 694
у тому числі з податку на прибуток	1621	84 732	71 256
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	109 243	253 153
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	5 208	4 689
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	821 394	1 202 547
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	130 123	97 163
Усього за розділом III	1695	3 787 050	5 110 918
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду			
	1800	-	-
Баланс	1900	10 397 164	13 840 448

ЕІ Хайдак
Олея Ігоревич

ЗМІСТ

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2024 р.

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	12 488 230	10 812 093
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(6 850 533)	(6 112 613)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	5 637 697	4 699 480
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	139 418	120 566
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(638 026)	(493 355)
Витрати на збут	2150	(2 708 342)	(2 102 123)
Інші операційні витрати	2180	(73 059)	(112 468)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2 357 688	2 112 100
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 159 812	262 070
Інші доходи	2240	15 774	15 900
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(748 458)	(1 063)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(110 761)	(143 915)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2 674 055	2 245 092
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(492 364)	(417 641)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	2 181 691	1 827 451
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2 181 691	1 827 451

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	6 126 165	5 456 909
Витрати на оплату праці	2505	1 093 840	881 283
Відрахування на соціальні заходи	2510	195 922	156 520
Амортизація	2515	642 820	554 777
Інші операційні витрати	2520	2 147 094	1 674 182
Разом	2550	10 205 841	8 723 671

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1022432914	1022432914
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1022432914	1022432914
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	2,13	1,79
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	2,13	1,79
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Додаток Д

Рух основних засобів за рік, що закінчився 31 грудня 2022 р., представлений таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Будівлі, земельні ділянки, споруди та передавальні пристрої	Машини та обладнання	Тара	Приладдя та інвентар	Інші основні засоби	Всього основних засобів	Незавершені капітальні інвестиції	Усього
<i>Первісна вартість</i>								
На 1 січня 2022 р.	849 904	4 791 862	403 074	45 462	3 510	6 093 812	111 574	6 205 386
Надходження	-	-	-	-	-	-	536 366	536 366
Передачі	29 034	294 588	31 393	932	-	355 947	(355 947)	-
Вибуття	(2 152)	(122 692)	(498)	(694)	(271)	(126 307)	-	(126 307)
Інші зміни	191	26 484	-	4	-4	26 675	-	26 675
На 31 грудня 2022 р.	876 977	4 990 242	433 969	45 704	3 235	6 350 127	291 993	6 642 120
<i>Накопичений знос</i>								
На 1 січня 2022 р.	(502 268)	(3 279 405)	(267 552)	(40 644)	(2 822)	(4 092 691)	-	(4 092 691)
Знос	(38 141)	(601 066)	(34 859)	(1 516)	(86)	(675 668)	-	(675 668)
Знецінення	-	-	-	-	-	-	-	-
Вибуття	2 137	111 401	498	685	271	114 992	-	114 992
Інші зміни	(768)	-	-	-	-	(768)	-	(768)
На 31 грудня 2022 р.	(539 040)	(3 769 070)	(301 913)	(41 475)	(2 637)	(4 654 135)	-	(4 654 135)
<i>Залишкова вартість</i>								
На 1 січня 2022 р.	347 636	1 512 457	135 522	4 818	688	2 001 121	111 574	2 112 695
На 31 грудня 2022 р.	337 937	1 221 172	132 056	4 229	598	1 695 992	291 993	1 987 985

Додаток Е

Рух основних засобів за рік, що закінчився 31 грудня 2023 р., представлений таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Будівлі, земельні ділянки, споруди та передавальні пристрої	Машини та обладнання	Тара	Приладдя та інвентар	Інші основні засоби	Всього основних засобів	Незавершені капітальні інвестиції	Усього
<i>Первісна вартість</i>								
На 1 січня 2023 р.	876 977	4 990 242	433 969	45 704	3 235	6 350 127	291 993	6 642 120
Надходження	-	-	-	-	-	-	1 306 131	1 306 131
Передачі	33 833	1 057 778	15 035	5 933	3	1 112 582	(1 112 582)	-
Вибуття	(1 182)	(191 239)	(655)	(1 411)	(161)	(194 648)	-	(194 648)
Інші зміни	-	(5 193)	-	661	12	(4 520)	-	(4 520)
На 31 грудня 2023 р.	909 628	5 851 588	448 349	50 887	3 089	7 263 541	485 542	7 749 083
<i>Накопичений знос</i>								
На 1 січня 2023 р.	(539 040)	(3 769 070)	(301 913)	(41 475)	(2 637)	(4 654 135)	-	(4 654 135)
Знос	(39 084)	(448 823)	(32 911)	(2 345)	(78)	(523 241)	-	(523 241)
Знецінення	-	-	-	-	-	-	-	-
Вибуття	621	181 088	633	1 410	161	183 913	-	183 913
Інші зміни	-	11	-	(11)	-	-	-	-
На 31 грудня 2023 р.	(577 503)	(4 036 794)	(334 191)	(42 421)	(2 554)	(4 993 463)	-	(4 993 463)
<i>Залишкова вартість</i>								
На 1 січня 2023 р.	337 937	1 221 172	132 056	4 229	598	1 695 992	291 993	1 987 985
На 31 грудня 2023 р.	332 125	1 814 794	114 158	8 466	535	2 270 078	485 542	2 755 620

II. Основні засоби

Групи основних засобів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрати від зменшення корисності	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		у тому числі			
		первісна (переоцінена) вартість	знос		первісної (переоціненої) вартості	зносу	первісна (переоцінена) вартість	знос			первісної (переоціненої) вартості	зносу	первісна (переоцінена) вартість	зносу	одержані за фінансовою орендою		передані в оперативну оренду	
															первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Земельні ділянки	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвестиційна нерухомість	105	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Капітальні витрати на поліпшення земель	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Будинки, споруди та передавальні пристрої	120	909628	577503	81150	-	-	14701	14530	37108	-	-	-1	976077	600080	-	-	-	-
Машини та обладнання	130	5773566	4009138	727390	-	-	466661	433537	528733	-	-	-	6034295	4104334	-	-	-	-
Транспортні засоби	140	78022	27656	22670	-	-	5607	5607	12903	-	-	-	95085	34952	-	-	-	-
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	150	50887	42421	9785	-	-	1245	1240	4061	-	-	-	59427	45242	-	-	-	-
Тварини	160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Багаторічні насадження	170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші основні засоби	180	3089	2554	-	-	-	13	13	46	-	-	-	3076	2587	-	-	-	-
Бібліотечні фонди	190	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Малоцінні необоротні матеріальні активи	200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тимчасові (нетитульні) споруди	210	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Природні ресурси	220	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвентарна тара	230	448349	334191	54642	-	-	3948	3918	21125	-	-	-	499043	351398	-	-	-	-
Предмети прокату	240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші необоротні матеріальні активи	250	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	260	7263541	4993463	895637	-	-	492175	458845	603976	-	-	-1	7667003	5138593	-	-	-	-

Рис. 3.1. Автоматизована лінія розливу пляшок Kronos

Джерело: [48]